

Nadzór pedagogiczny
System Ewaluacji Oświaty

RAPORT Z EWALUACJI PROBLEMOWEJ

Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w
Kaźmierzu
Kaźmierz

Kuratorium Oświaty w Poznaniu

Wstęp

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole przez wizytatorów do spraw ewaluacji. Raport z ewaluacji problemowej dotyczy jednego lub kilku z przedstawionych poniżej wymagań państwa.

Ewaluacja zewnętrzna polega na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat funkcjonowania szkoły w obszarach wyznaczonych przez wymagania państwa:

1. Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów.
2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
3. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.
4. Uczniowie są aktywni.
5. Respektowane są normy społeczne.
6. Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.
7. Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych.
8. Promowana jest wartość edukacji.
9. Rodzice są partnerami szkoły lub placówki.
10. Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju.
11. Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.
12. Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.

Ewaluacja ma także na celu ustalenie poziomu spełniania przez szkołę wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7.10.2009r. wraz ze zmianami z dnia 10.05.2013r. Szkoła może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

- Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę.
- Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę.
- Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę.
- Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę.
- Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę.

Opis metodologii

Badanie zostało zrealizowane w dniach 06-01-2014 - 24-01-2014 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli: Dorota Śliwińska, Bernadeta Polak. Badaniem objęto 169 uczniów (ankieta i wywiad grupowy), 117 rodziców (ankieta i wywiad grupowy) i 46 nauczycieli (ankieta i wywiad grupowy). Przeprowadzono wywiad indywidualny z dyrektorem placówki, grupowy z przedstawicielami samorządu lokalnego i partnerów szkoły, grupowy z pracownikami niepedagogicznymi, a także obserwacje lekcji, placówki i analizę dokumentacji. Na podstawie zebranych danych został sporządzony raport, który obejmuje podstawowe obszary działania szkoły lub placówki.

Obraz szkoły

Szkoła Podstawowa w Kaźmierzu usytuowana jest w centrum gminy i obejmuje swoim obwodem szkolnym 19 miejscowości. Posiada 17 oddziałów, w tym 8 klas edukacji wczesnoszkolnej i 9 nauczania systematycznego. Zajęcia odbywają się w dwóch budynkach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie. Działalność edukacyjno-wychowawczą prowadzi 35 nauczycieli posiadających wymagane kwalifikacje do zajmowania stanowiska.

Szkoła dysponuje 17 salami zajęć, w tym salą komputerową, biblioteką, salą gimnastyczną oraz świetlicą pełniącą rolę stołówki. Przy szkole znajduje się plac zabaw, który powstał ze środków firmy "Nivea", jako efekt udziału środowiska w konkursie nadzorowanym przez dyrektora szkoły w ramach współzawodnictwa gmin. Uczniowie mogą korzystać również z boiska „Orlik” połączonym z placem do gry w piłkę nożną, siatkową i koszykową.

Oferta edukacyjna szkoły jest urozmaicona i stwarza uczniom możliwości wyrównywania szans edukacyjnych i rozwijania własnych zainteresowań poprzez udział w licznych zajęciach: korekcyjno-kompensacyjnych, wyrównawczych, korekcyjno-ruchowych, socjoterapeutycznych, logopedycznych oraz kołach zainteresowań: plastycznym, technicznym, tanecznym, recytatorskim, teatralnym, filmowym, turystycznym, sportowym szachowym i religijnym.

Ponadto szkoła umożliwia uczniom kl. IV udział w nauce pływania, w spotkaniach muzycznych w ramach "Filharmonii Pomysłów" oraz w projektach „Indywidualizacja procesu nauczania dla uczniów ze specyficznymi trudnościami i uzdolnieniami". Jednocześnie realizuje projekt e-Twinning, "Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan", „Szkoła z klasą 2.0", „Szkoła w ruchu", „Bezpieczna szkoła i demokratyczny kraj" oraz „Aktywna Edukacja" w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Nadto szkoła prowadzi działania profilaktyczne we współpracy z „Regionalnym Centrum Profilaktyki Uzależnień dla dzieci i młodzieży w Rogoźnie".

Nauczyciele i uczniowie przy współpracy z rodzicami inicjują, organizują i uczestniczą w konkursach, festynach, imprezach oraz uroczystościach szkolnych, między innymi: "Szkoła Talentów", "Szkoła z Pasją", "Rok Korczakowski", "Rok Tuwimowski", "Dzień Patrona", "Dzień Sportu", "Dzień Ziemi" oraz pasowanie na uczniów i czytelników. Nauczyciele prowadzą działania edukacyjno-wychowawcze realizując założenia projektu "Postaw na rodzinę" w ramach organizacji „Festiwal Tańca" oraz „Kaźmierskiej Pyrlandii".

Dodatkowo szkoła organizuje liczne uroczystości o charakterze patriotycznym, tj.: Święto Konstytucji 3 Maja i Dzień Zakończenia II Wojny Światowej. Uczniowie i nauczyciele uczestniczą w uroczystościach rocznicowych odbywających się przy pomniku osób zamordowanych w lesie bytyńskim, przy mogile gen. Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie dowódcy Powstania Wielkopolskiego, oraz w uroczystościach gminnych przy pomniku Powstańców Wielkopolskich w Kaźmierzu.

Szkoła uczestniczy w akcjach proekologicznych i prowadzi działalność charytatywną w ramach projektów: WOŚP „Zabawki dla dzieci z Afganistanu" oraz współpracuje z Domem Dziecka i Fundacją Osób Niepełnosprawnych w Szamotułach.

Działania dyrektora i nauczycieli wspierane są przez lokalnych partnerów szkoły: Radę Rodziców, organ prowadzący, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Szamotułach, GOPS, GKRPA w Kaźmierzu, AS-Orlik, Stowarzyszenie Kaźmierz, Stowarzyszenie "Zielone Radzyny", GOK, Bibliotekę Publiczną, Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Policję, Straż Pożarną, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Szamotułach jak również firmy np. "Hochland" oraz osoby prywatne.

Informacja o placówce

Nazwa placówki	Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Kaźmierzu
Patron	Maria Dąbrowska
Typ placówki	Szkoła podstawowa
Miejscowość	Kaźmierz
Ulica	Szkolna
Numer	27
Kod pocztowy	64-530
Urząd pocztowy	Kaźmierz
Telefon	0612918040
Fax	0612918040
Www	www.spkazmierz.com.pl
Regon	00065529600000
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	408
Oddziały	17
Nauczyciele pełnozatrudnieni	24.00
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	9.00
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	5.00
Średnia liczba uczących się w oddziale	24
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	17
Województwo	WIELKOPOLSKIE
Powiat	szamotulski
Gmina	Kaźmierz
Typ gminy	gmina wiejska

Poziom spełniania wymagań państwa

Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	C
Planowanie procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służy rozwojowi uczniów, a nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału (D)	✓
Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się (D)	✓
Nauczyciele i uczniowie tworzą atmosferę sprzyjającą uczeniu się (D)	✓
Uczniowie znają stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania (D)	✓
Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach (D)	✓
Informowanie ucznia o postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować ich indywidualny rozwój (D)	✓
Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Taka organizacja procesów edukacyjnych pomaga uczniom zrozumieć świat oraz lepiej funkcjonować w społeczności lokalnej (B)	✓
Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Czują się odpowiedzialni za własny rozwój. (B)	✓
Uczniowie uczą się od siebie nawzajem (B)	✗
W szkole lub placówce stosowane są nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów (B)	✗
Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej	B
W szkole lub placówce realizuje się podstawę programową uwzględniając osiągnięcia uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego (D)	✓
Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji (D)	✓
W szkole lub placówce monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, uwzględniając jego możliwości rozwojowe, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz (D)	✓
Wdrożone wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i osiągania różnorodnych sukcesów edukacyjnych uczniów. Wyniki analizy osiągnięć uczniów, w tym uczniów, którzy ukończyli dany etap edukacyjny, potwierdzają skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych (B)	✓
Uczniowie odnoszą sukcesy na wyższym etapie kształcenia lub na rynku pracy (B)	✓
Respektowane są normy społeczne	C
Działania szkoły lub placówki zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne (D)	✓
Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego (D)	✓
Zasady postępowania i współżycia w szkole lub placówce są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły, rodziców, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu (D)	✓
W szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze oraz modyfikuje je w razie potrzeb (B)	✓
W modyfikacjach biorą udział uczniowie i rodzice (B)	✗

Wnioski

1. Przyjęta w szkole organizacja procesów edukacyjnych, metody pracy nauczycieli, przekazywanie informacji o przesłankach programowych, powiązanie i wykorzystaniem różnych dziedzin wiedzy oraz stosowany system oceniania sprzyjają uczeniu się, lepszemu zrozumieniu otaczającego świata, dają uczniom informację o ich postępach w nauce i motywują do dalszej pracy.
2. Ograniczony wpływ uczniów na przebieg procesu uczenia się, nieznaczne wykorzystanie zasobów edukacyjnych uczniów do wzajemnego uczenia się oraz brak nowatorskich rozwiązań służących rozwojowi uczniów nie sprzyja podejmowaniu przez uczniów odpowiedzialności za własny rozwój.
3. Wzajemna współpraca wszystkich środowisk związanych ze szkołą otwiera perspektywy na sprawną realizację zadań statutowych. Nauczyciele i uczniowie odnoszą się do siebie z szacunkiem i tworzą klimat sprzyjający działaniom edukacyjno-wychowawczym. Widoczna jest koordynacja działań dyrektora, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.
4. Systematycznie prowadzone diagnozy i analizy wyników kształcenia oraz zastosowany program poprawy efektywności przynosi pozytywne efekty, jednak wysokie wyniki uczniów na sprawdzianie po klasie szóstej nie mają charakteru stałego.
5. Wnioski wynikające z prowadzonych diagnoz umożliwiającą nauczycielom indywidualizację pracy z uczniami i dostosowanie metod pracy ich potrzeb. Obserwacje lekcji wskazują, że nie wszyscy nauczyciele wykorzystują tę możliwość.
6. Działania szkoły zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa fizycznego, jednak uczniowie wskazują na występowanie w szkole przemocy werbalnej.
7. Rodzice i uczniowie w niewielkim stopniu uczestniczą w procesie analizowania i zmian systemu oddziaływań wychowawczych.

Wyniki ewaluacji

Wymaganie:

Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Nauczanie w efektywnych szkołach jest celowe, ma jasno określone zadania, jest dobrze zorganizowane, przygotowane i odbywa się w odpowiednim tempie. Ilość czasu spędzanego na uczeniu się jest zaplanowana i kontrolowana, a stawiane pytania angażują uczniów. Środowisko uczenia się powinno być atrakcyjne, metody pracy nauczycieli oparte na najnowszej wiedzy pedagogicznej. Ważne jest, by zachęcać uczniów do samooceny i brania odpowiedzialności za proces uczenia się. Duży wpływ na ten proces ma informowanie uczniów o postępie, jaki się dokonuje w ich rozwoju intelektualnym, społecznym i osobistym.

Poziom spełnienia wymagania: C

Procesy edukacyjne zachodzące w szkole są planowane i przebiegają w sposób zorganizowany, co sprzyja działaniom edukacyjno-wychowawczym, umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy, stwarza warunki do nabywania nowych kompetencji, oraz prognozuje rozwój uczniów i zapewnia prawidłowe funkcjonowanie w społeczności. Stosowane w szkole metody nauczania dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, przekazywanie informacji o założeniach programowych, stawianych wymaganiach i postępach w nauce, udział w licznych projektach edukacyjno-wychowawczych sprzyjają uczeniu się uczniów i motywują ich do dalszej pracy. Sporadyczne możliwości wykorzystania własnych zasobów edukacyjnych w uczeniu się i ograniczony wpływ uczniów na sposób organizowania i przebieg procesu edukacyjnego nie sprzyjają przyjmowaniu odpowiedzialności za własny proces uczenia się.

Obszar badania: Planowanie procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służy rozwojowi uczniów, a nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału

Materiał badawczy uzyskany z wywiadów z uczniami i nauczycielami po obserwacji zajęć oraz wyniki badań ankietowych uczniów prowadzą do sformułowania tezy, że planowanie procesów edukacyjnych w szkole służy rozwojowi uczniów, a wykorzystywane przez nauczycieli metody pracy są dostosowane do potrzeb poszczególnych oddziałów.

Na podstawie wyników badań ankietowych prowadzonych wśród uczniów stwierdzić można, że nauczyciele potrafią zainteresować ich realizowanym tematem, w sposób jasny i przystępny omawiają poruszane na lekcjach zagadnienia, co motywuje ich do nauki, nabywania nowych kompetencji i przyczynia się do rozwoju (Rys. 1j,2j,3j). Jednocześnie ponad połowa uczniów zadeklarowała, że w dniu przeprowadzania badań

na wszystkich lub większości zajęć mieli możliwość współpracy z innymi uczniami (Rys.4j).

Przedstawione przez uczniów opinie w trakcie wywiadu przeprowadzonego po obserwacji zajęć na temat przebiegu lekcji były pozytywne. Uczniowie klasy V podkreśli, że w czasie zajęć poruszana była ciekawa tematyka dotycząca układów i narządów organizmu człowieka. Zwracali uwagę na współpracę z kolegami i koleżankami oraz pomoc nauczyciela w wykonywaniu zadań. Zdaniem uczniów, lekcja przyrody była podobna do innych, w których zwykle uczestniczą. Różnica polegała na wykorzystaniu fragmentu filmu „Było sobie życie”, co rzadko występuje na ww. lekcji. Uczniowie podkreślili, że zajęcia minęły bardzo szybko, gdyż pracowali w parach oraz w grupach, a jednocześnie wykonywali wspólnie zadania dotyczące gromadzenia informacji na temat wybranych układów organizmu człowieka i prezentowali wypracowane materiały na forum klasy.

Nauczyciel wskazał, że w trakcie lekcji zastosował metody aktywizujące oparte na działaniu praktycznym, które rozbudzają u uczniów kreatywne myślenie, uczą samodzielności, mobilizują do pracy oraz wywołują radość z odkrywania i poznania rzeczywistości. Jednocześnie podkreślił, iż zastosowanie grupowej formy pracy, przyczyniło się do zaangażowania uczniów w proces edukacyjny, umożliwiło sprawne poznawanie i przyswajanie wiedzy oraz rozwijanie własnych pomysłów. Taki system pracy z uczniami uczy odpowiedzialności i współdecydowania, usprawnia komunikację między uczniami i przyczynia się do efektywności pracy szkoły.

Zdaniem uczniów klasy III interesującym momentem zajęć była zabawa w detektywów polegająca na poszukiwaniu w różnych źródłach i gromadzeniu informacji na temat wzrostu wskazanych osób oraz długości i obwodu wybranych części ciała. Ponadto podkreślali, że udało im się poprawnie wykonać kilka niełatwych działań matematycznych. Nauczyciel w wywiadzie wskazał, że dzieci najlepiej uczą się i zapamiętują przekazywaną wiedzę poprzez stosowanie metod aktywizujących i poszukiwawczych, dających dzieciom możliwości samodzielnego rozwiązywania zadań. Uczniowie akcentowali, że na zajęciach pracują w podobny sposób, lecz uczą się zawsze czegoś nowego, wykorzystują inne materiały i karty pracy, poznają nowe sposoby wykonywania działań i pracują na liczbach o zwiększonym zakresie.

W ocenie uczniów klasy V praca w parach, współpraca i konsultacje, dobór ciekawych zadań, których umiejętność rozwiązywania może być przydatna w życiu codziennym były czynnikami motywującymi ich do pracy. Ponadto nauczyciel podkreślił, że Karty pracy zastosowane na lekcji pozwalały uczniom na dokonanie wyboru, co do metody rozwiązywania zadań oraz sposobu i form pracy. Zdaniem uczniów, lekcja ta była podobna do innych lekcji matematyki, w których uczestniczą. Różnica polegała na zastosowaniu innych zadań i pracy w parach.

Uczniowie klasy IV wskazywali na fragment lekcji, podczas której pracowali w parach losując karteczki z wyrazami z „ch” zapisanymi przez kolegę. Ich zadanie polegało na uzasadnieniu pisowni wyrazu wykorzystując poznana zasadę ortograficzną. Nauczyciel zaznaczył, że metody pracy dostosował do tematu lekcji. Na początku wprowadził ćwiczenia na koncentrację uwagi i kształtowanie wyobraźni w celu zaktywizowania uczniów do pracy. W dalszej kolejności uczniowie pracowali z wykorzystaniem materiału ortograficznego, który posłużył do analizy wyrazów i umożliwił uczniom stworzenie reguły ortograficznej. Na zakończenie lekcji zastosowanie pracy w parach, umożliwiło uczniom doskonalenie umiejętności, korygowanie błędów i uczenie się od siebie. Uczniowie wskazywali na zastosowanie pracy w parach, która ich zdaniem rzadko występuje na lekcji języka polskiego.

Uczniowie postrzegają szkołę jako przyjazną i bezpieczną. Podkreślali, że w każdej sytuacji mogą liczyć na pomoc i wsparcie nauczycieli i pracowników szkoły. Zwracali uwagę na zachowanie zasad bezpieczeństwa w obrębie budynku szkoły i wokół niego poprzez monitoring zewnętrzny, zamykanie głównych drzwi wejściowych do szkoły w określonych godzinach. Ponadto dostrzegli działania profilaktyczne i prewencyjne takie jak: przeprowadzanie próbnych alarmów przeciwpożarowych, uczestniczenie w zajęciach organizowanych przez Policję z udziałem psa oraz używanie w trakcie wycieczek kamizelek i opasek odbłaskowych. Za szczególnie

atrakcyjne dzieci uznają wyjazdy do kin i teatrów, wycieczki krajoznawczo-turystyczne, zwiedzanie Palmiarni i ZOO w Poznaniu oraz pobyt w Szkółce Leśnej w Dąbrowie, a także udział w pikniku w Radzynie zorganizowanym z okazji Dnia Dziecka

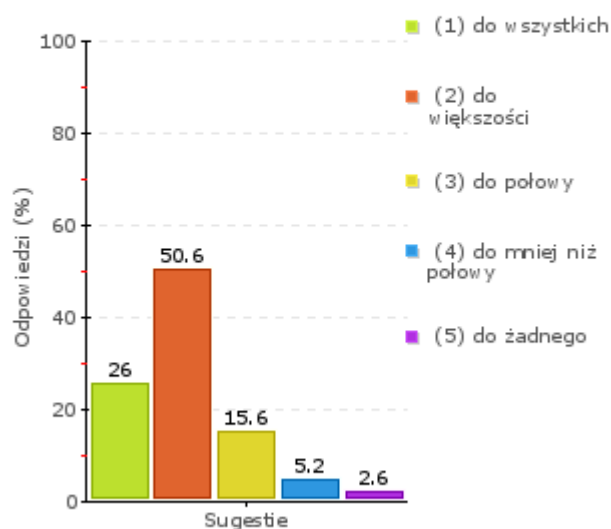
Uczniowie przytaczali wiele przykładów świadczących o możliwości rozwijania ich zainteresowań. Wskazywali na swój udział w zajęciach kół zainteresowań, tj.: języka angielskiego, tanecznego i flozolekowego. Podkreślali działania zespołu „Bibliofilków” obejmujące przygotowywanie inscenizacji teatralnych oraz organizowanie i udział w konkursach czytelniczych i recytatorskich. Ponadto zwracali uwagę na działania nauczycieli w trakcie lekcji umożliwiające rozwijanie ich zainteresowań.

W ocenie uczniów szkoła przyczynia się do poznania nowych zagadnień, a ich zadowolenie wiąże się z uczestnictwem w ciekawych lekcjach, dostrzeganiem przez nauczycieli ich sukcesów oraz nawiązaniem kontaktów z rówieśnikami w trakcie przerw.

Oczekiwania dzieci wobec nauczycieli i szkoły związane są z tempem pracy na lekcji religii, dużą ilością zdań domowych i organizacją pracy w sali gimnastycznej.

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
Nauczyciele potrafią zainteresować mnie tematem lekcji.
KADUMS

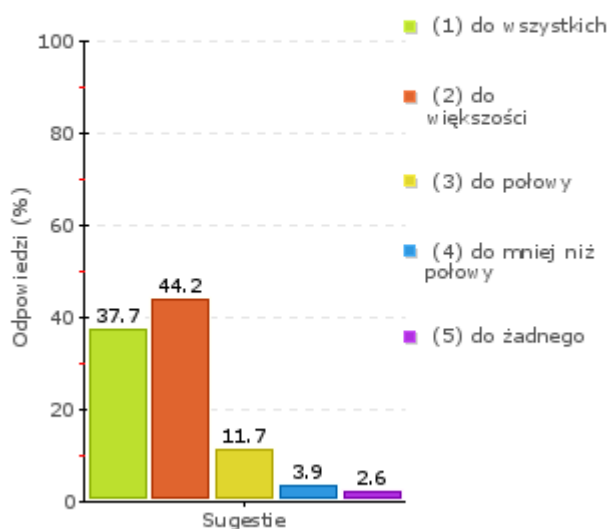
Liczebność: 77

Rys. 1j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
Nauczyciele zrozumiale tłumaczą zagadnienia.
KADUMS

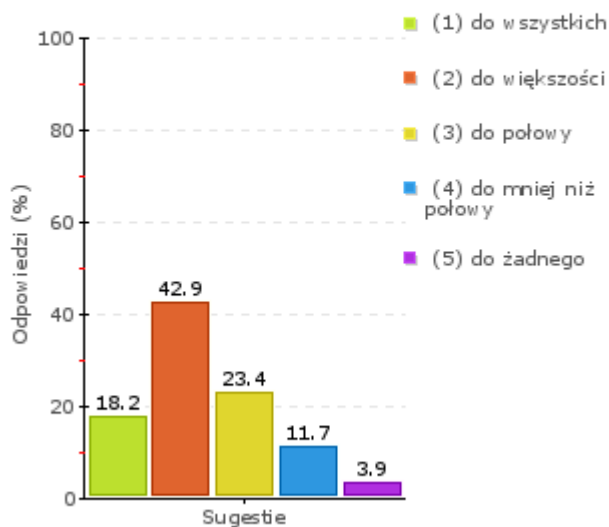
Liczebność: 77

Rys. 2j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania? Sposób, w jaki nauczyciele uczą, powoduje, że choć się uczyć. KADUMS

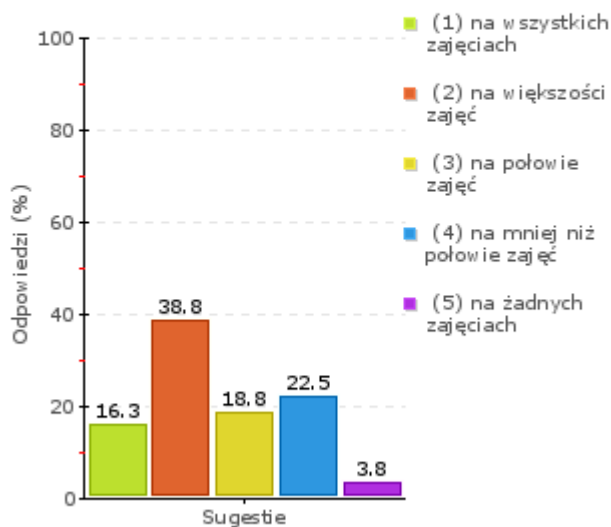
Liczebność: 77

Rys. 3j

Jak często dzisiaj w szkole zdarzyły się Tobie opisane poniżej sytuacje: Współpracowałam/em z innymi uczniami KADUMD

Liczebność: 80

Rys. 4j

Obszar badania: Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się

Obserwacje lekcji i wyniki badań ankietowych uczniów wskazują na działania nauczycieli kształtujące u uczniów umiejętność uczenia i poszukiwania przez uczniów różnych rozwiązań.

Na podstawie obserwacji zajęć przyrody stwierdzić można, że nauczyciel kształtował u uczniów umiejętność uczenia się poprzez stworzenie sytuacji zachęcającej do samodzielnego poszukiwania rozwiązań, modelował postawę badawczą w poznawaniu właściwości świata przyrody. Ponadto inspirował uczniów do korzystania z różnych źródeł informacji: tekstów, fotografii, plansz oraz formułowania wniosków płynących z własnych doświadczeń. Uczniowie przeprowadzali obserwacje, rejestrowali wyniki, stawiali hipotezy, weryfikowali je i wyjaśniali proste zależności dotyczące funkcjonowania organizmu człowieka. W opracowanych materiałach wymieniali podstawowe funkcje poznanych układów człowieka posługując się wprowadzoną terminologią. Większość uczniów chętnie uczestniczyła w lekcji, zespoły wykazywały zaangażowanie w poszukiwaniu informacji i korzystaniu z różnych dostępnych źródeł w celu opracowania wybranego przez siebie zagadnienia. W trakcie wykonywania zadania uczniowie weryfikowali swoją wiedzę poprzez dyskusje w zespołach i konsultacje z nauczycielem. Na zakończenie prezentowali na forum klasy swoje materiały.

Uczniowie w trakcie lekcji przyrody dzielili się własnymi opiniami uwagami i spostrzeżeniami dotyczącymi omawianych zagadnień i w sposób spontaniczny zadawali pytania powiązane z realizowaną tematyką, co wskazywało na zainteresowanie uczniów poruszaną problematyką. Nauczyciel wraz z uczniami dokonał podsumowania zbieżności osiągnięć z założeniami programowymi lekcji. Uczniowie wskazywali, że komórka to podstawowy, najmniejszy element budujący organizm zaś komórki o podobnej budowie i funkcji łączą się w tkanki, z których zbudowane są narządy. Podawali przykłady narządów organizmu człowieka i wskazywali na ich funkcje oraz rozpoznawali ich usytuowanie. Na zakończenie nauczyciel dokonał oceny pracy uczniów

i wspólnie z nimi formułował wnioski do dalszej pracy. Działania te angażowały uczniów w proces uczenia się i wpływały na ich świadomość w zakresie określenia poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz posiadanych braków.

Uczniowie klasy III mieli możliwość podzielenia się uwagami na temat realizacji celów, przebiegu lekcji oraz efektów uczenia się. Nauczyciel wskazywał na sposoby uczenia się oraz czerpania radości i satysfakcji z własnych osiągnięć dzięki zastosowaniu atrakcyjnych dla uczniów, aktywizujących metod pracy poprzez zabawę, bezpośredni kontakt, obserwacje i doświadczanie, współpracę koleżeńską oraz systematyczną pracę własną. Nauczyciel inspirował uczniów do wyrażania swoich opinii i prezentacji zdobytych umiejętności poprzez wypowiedzi, demonstrowanie wypracowanych prac oraz wyników obliczeń. Działania nauczyciela aktywizowały myślenie uczniów i przyczyniły się do rozwijania pamięci i doskonalenia sprawności umysłowych. Nauczyciel wspierał uczniów podczas wykonywania pomiarów, udzielał konsultacji dotyczących sposobu wykonania zadania, na bieżąco korygował wpisy do kart pracy, a w trakcie rozmowy podsumowującej zadawał pytania naprowadzające, umożliwiające uczniom wyciągnięcie prawidłowych wniosków. Uczniowie mogli wykorzystać wcześniej nabyte umiejętności z edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i technicznej oraz odwołać się do własnych doświadczeń. Wyżej opisane działania przyczyniły się do integracji treści programowych, doskonalenia u uczniów umiejętności zastosowania posiadanych wiadomości w praktyce i kształtowały holistyczny obraz świata.

Stosowane przez nauczyciela metody pracy oparte na działaniu i doświadczaniu angażowały uczniów w proces uczenia się, zachęcały do wyrażania opinii i realizacji własnych pomysłów. Nauczyciel doceniał wkład pracy uczniów, mobilizował do działania i aktywności uczniów o zróżnicowanym potencjale intelektualnym poprzez stosowanie zadań o różnym stopniu trudności oraz wspomaganie w przypadku niepowodzeń. Uczniowie dostrzegają sens swoich działań, doceniają użyteczność zdobytych umiejętności i wiedzy w praktyce.

Uczniowie rozmawiali z nauczycielami o tym, czego się nauczyli w trakcie lekcji. Nauczyciel motywował dzieci do uczenia się. Uczniowie zdobywali wiedzę i doskonalili swoje umiejętności poprzez działanie, a zastosowane metody pracy angażowały i zachęcały do uczenia się poprzez zabawę. Ponadto prezentowane metody aktywizowały dzieci do myślenia i działania, wspierały proces samodzielnego uczenia się, a także uczenia od siebie nawzajem w parach i w grupach podczas wykonywania wspólnych zdań.

Nauczyciel matematyki mobilizował uczniów do rozwijania umiejętności polegających na wykonywaniu obliczeń na liczbach naturalnych, ułamkach zwykłych i dziesiętnych oraz doskonaleniu umiejętności rozwiązywania zadań z wykorzystaniem obliczeń arytmetycznych na podstawie wzoru. Ponadto nauczyciel we właściwy sposób kształtuje u uczniów umiejętność zastosowania zdobytej wiedzy w sytuacjach praktycznych. W trakcie zajęć dokonywał obserwacji pracy uczniów, wspierał osoby posiadające trudności i wspomagał w przypadku niepowodzeń oraz zachęcał do wyrażania własnych opinii na temat dokonywania obliczeń i sposobu dochodzenia do prawidłowego rozwiązania zadań. Inspirował uczniów do samodzielnego poszukiwania sposobu rozwiązania zaproponowanych zadań z treścią. Zachęcał do dzielenia się własnymi doświadczeniami z innymi uczniami oraz wzmacniał i motywował uczniów do poszukiwania różnych sposobów dochodzenia do prawidłowych wyników.

Poprzez wprowadzenie zdań z treścią, które wymagały od uczniów wykorzystania wcześniej zdobytej wiedzy i sprawności w wykonywaniu obliczeń, uczniowie mieli możliwość wyrażania opinii na temat zastosowania ich w praktyce. Ponadto demonstrowali wspólnie wypracowane materiały i wskazywali na sposoby rozwiązań

przy napotkanych trudnościach oraz na wykorzystanie posiadanych wiadomości w życiu codziennym.

Zastosowane przez nauczyciela metody i formy pracy kształtowały u uczniów umiejętność uczenia się. Ponadto wykorzystane pomoce dydaktyczne w formie kart pracy, dyskusje w parach w trakcie wykonywania zadań, wspólna weryfikacja obliczeń oraz podsumowanie i ocena zajęć rozwijały u uczniów umiejętność uczenia się. Uczniowie na lekcji matematyki mieli możliwość podzielenia się uwagami na temat realizacji celów, przebiegu lekcji oraz efektów uczenia się. Podkreślali praktyczne wykorzystanie swoich umiejętności matematycznych w życiu codziennym.

Nauczyciel języka polskiego inspirował uczniów do poznawania rzeczywistości, aktywnego uczenia się poprzez komunikowanie z członkami zespołów i klasy. Organizowane i prowadzone przez nauczyciela działania edukacyjne i stosowane metody pracy sprzyjały uczeniu się. Uczniowie mieli możliwość wyrażania swoich opinii, nabywania wiedzy i umiejętności zgodnie z wyznaczonymi celami. Zachęceni byli do wypowiadania się na podany temat oraz dzielenia się własnymi opiniami. Nauczyciel doceniał wkład pracy uczniów, a poprzez zastosowanie formy zabawowo-zadaniowej, mobilizował ich do stosowania poznanych reguł ortograficznych i poprawnego zapisywania wyrazów. Działania te angażowały w proces uczenia się uczniów o różnicowanym potencjale intelektualnym. W ramach podsumowania zajęć, nauczyciel zaproponował podzielenie się uwagami na temat realizacji celów, przebiegu lekcji oraz efektów uczenia się poprzez dokończenie rozpoczętych zdań.

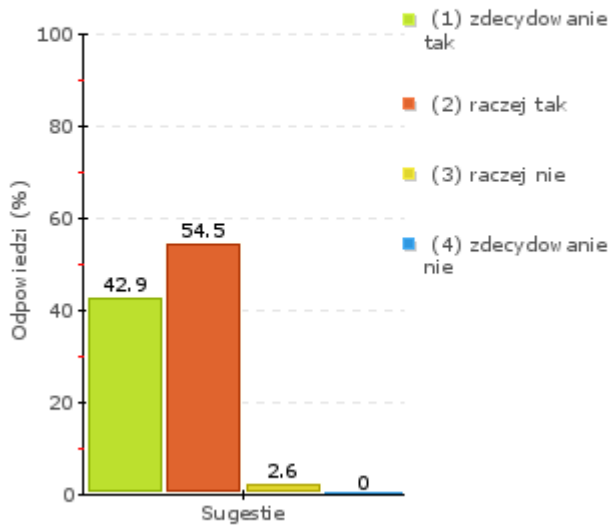
W trakcie obserwowanych lekcji sporadycznie występowały sytuacje w których uczniowie mogli podejmować indywidualne decyzje dotyczące uczenia się i miały one raczej charakter spontaniczny niż zaplanowany i zamierzony.

W badaniach ankietowych większość uczniów twierdzi, że potrafią się uczyć samodzielnie (Rys. 1j), a nauczyciele wyjaśniają im w jaki sposób się uczyć. (Rys. 2j). Zdaniem nauczycieli, twierdzenie, że uczniowie potrafią się uczyć samodzielnie odnosi się do większości zajęć (Rys. 3j). Nieco mniej niż 40% ankietowanych uczniów wskazała, że w dniu badania, na wszystkich lub na większości zajęć nauczyciele pomogli im zastanowić się nad tym jaką wiedzę i kompetencje zdobyli (Rys. 4j).

W trakcie wywiadu uczniowie klas I-III wyrażali swoje przekonanie, że przedmiotem rozmów z nauczycielami są ich osiągnięcia i efekty wspólnej pracy w szkole. Podkreślali, że ostatnio poruszali ciekawe tematy dotyczące ruchu Ziemi wokół Słońca i wokół własnej osi, dyskutowali na temat cech charakteryzujących poszczególne pory roku, przypominali nazwy miesięcy i dokonywali podziału roku na kwartały. Omawiali treść lektury „O dwunastu miesiącach”. Ponadto uczyli się o odcinkach liniach krzywych, łamanych i prostych, mierzyli długości poszczególnych przedmiotów i doskonalili techniki obliczania. Dodatkowo rozmawiali o rodzajach głosów ludzkich, śpiewali piosenki i słuchali muzyki Antonio Vivaldiego. Poświęcali też czas na dyskusje na temat zachowania, odwoływali się wspólnie z nauczycielem do zapisów zamieszczonych w Kodeksach bądź Bankach Zachowań.

Czy zgadzasz się z poniższymi zdaniami, czy też nie?
Potrafię się uczyć.
KADUMS

Liczebność: 77

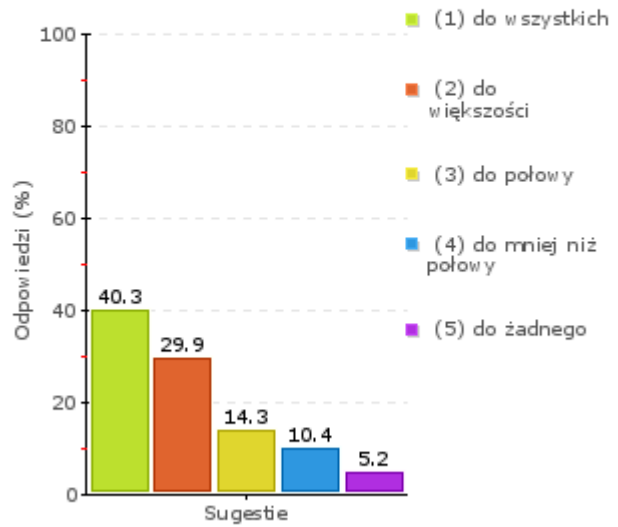

Rys. 1j

Do jakiej części Twoich nauczycieli pasują poniższe opisy?

Nauczyciele wyjaśniają nam, jak się uczyć.
KADUMS

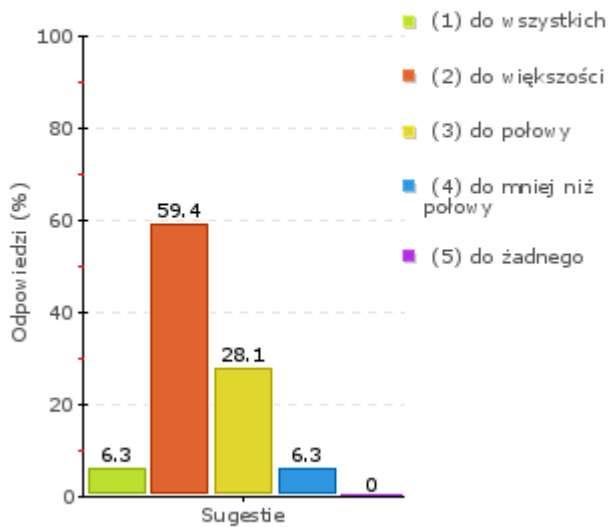
Liczebność: 77

Rys. 2j

Do jakiej części Pana/i uczniów poniższe zdania są prawdziwe?
potrafią się uczyć samodzielnie KADN

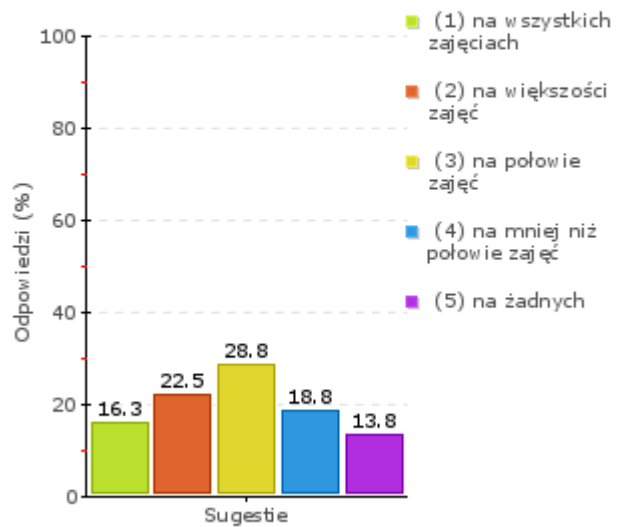
Liczebność: 32

Rys. 3j

Czy ktoś pomógł Ci dzisiaj zastanowić się, czego się nauczyłaś/eś? KADUMD

Liczebność: 80

Rys. 4j

Opinie uczniów, rodziców i pracowników niepedagogicznych na temat panującej w szkole atmosfery sprzyjającej uczeniu się, są spójne. Relacje między nauczycielami a uczniami są życzliwe.

Nauczyciele akceptują każdego ucznia i okazują im serdeczność i wsparcie. Ankietowani uczniowie klas VI zaakcentowali, że otrzymali od większości nauczycieli w dniu badań wskazówki, które pomogły im uczyć się (Rys.1j), a uczniowie klas V wskazali, że wspierają się w procesie uczenia (Rys. 2j), a czas przeznaczony na naukę wykorzystywany jest efektywnie (Rys. 3j). Większość uczniów podkreślała, że ich nauczyciele wykazują dyspozycyjność w sytuacji potrzeby bezpośredniego kontaktu z nimi (Rys. 4j).

Relacje pomiędzy nauczycielami i uczniami na obserwowanych lekcjach były poprawne. Nauczyciele wspierali uczniów podczas pracy indywidualnej i w grupach. Uczniowie przestrzegali standardów zachowania przyjętych w klasie opartych na uczciwości, zaufaniu i odpowiedzialności w działaniu. Z ufnością zwracali się do nauczycieli, wyrażali swoje opinie, zadawali pytania, prosili o udzieleni wskazówek w trakcie rozwiązywania trudniejszych zadań i omawiania skomplikowanych problemów. Nauczyciele chętnie służyli pomocą i precyzyjnie wyjaśniał proponowane ćwiczenia. Stworzony przez nauczycieli i uczniów klimat wzajemnej życzliwości i zaufania sprzyja przebiegowi procesu edukacyjno-wychowawczego i przynosi pożądane efekty prowadzonych działań. Obserwacja zajęć wykazała, że uczniowie mają możliwość wykorzystania popełnionych błędów do uczenia się.

W trakcie lekcji przyrody nauczyciel nadzorował pracę zespołów gromadzących informacje i dokonujących opisu budowy, roli i zasad funkcjonowania układów (szkieletowego, mięśniowego, nerwowego, oddechowego i wydalniczego) funkcjonujących w organizmie człowieka. Wspólne dyskusje pomiędzy członkami zespołów oraz rozmowy z nauczycielem umożliwiały korygowanie popełnianych błędów w procesie uczenia się. W trakcie prezentacji wypracowanych przez poszczególne zespoły materiałów, uwaga części uczniów skoncentrowana była na kontynuowaniu własnego zadania grupowego, co uniemożliwiało korzystanie z informacji i efektów pracy innych zespołów.

Zastosowanie aktywizujących metod i różnorodnych form pracy w klasie III mobilizowało uczniów do poszukiwania informacji, twórczego myślenia i działania oraz logicznego wyciągania wniosków. Uczniowie mieli możliwość wyboru zadania, pracy w tempie dostosowanym do swoich możliwości, konsultacji z członkami zespołu oraz wsparcia ze strony nauczyciela. Swoboda działania, relacje pomiędzy uczniami i nauczycielem wskazywała na poczucie bezpieczeństwa dzieci i możliwość wykorzystania popełnionych błędów do uczenia się i prezentacji własnego zdania. W trakcie zajęć uczniowie twórczo i aktywnie działali, byli skoncentrowani na pracy, zmotywowani i ukierunkowani na osiągnięcie wcześniej określonego celu.

Nauczyciel matematyki indywidualizował wymagania i tak prowadził proces edukacyjny, aby każdy uczeń miał możliwość odniesienia sukcesu na miarę swoich możliwości. Uczniowie decydowali o wyborze sposobu liczenia zadań i mieli możliwość dokonywania oceny własnych postępów w nauce. Zastosowanie różnorodnych form pracy w parach, zespołowej i zbiorowej oraz wsparcie ze strony nauczyciela i wspólne dokonywanie korekty obliczeń matematycznych sprzyjało wykorzystaniu popełnionych błędów do uczenia się.

W trakcie lekcji języka polskiego w klasie IV nauczyciel motywował uczniów do aktywnego uczenia, rozwijał wyobraźnię uczniów i doskonalił umiejętności skupienia uwagi na realizowanych zadaniach. Ponadto aktywizował myślenie, co przyczyniło się do utworzenia przez uczniów reguły ortograficznej, utrwalenia zasad

pisowni wyrazów wymiennych i stosowania ich w praktyce. Poprzez zaangażowanie uczniów do zabawy i współdziałania nauczyciel stwarzał sytuacje umożliwiające wzajemne uczenie się, korygowanie błędów i wykorzystanie ich w procesie edukacyjnym.

Uczniowie w trakcie obserwowanych zajęć spontanicznie i okazjonalnie wyrażali swoje opinie. Nauczyciele akceptowali ww. inicjatywy, lecz w niewielkim stopniu wykorzystywali je do pracy na lekcji.

W ocenie rodziców klimat panujący w szkole sprzyja procesowi uczenia się, a dzieci z ochotą uczęszczają do szkoły. Wyniki badań ankietowych prowadzą do wniosku, że nauczyciele szanują ich dzieci i w równy sposób traktują je oraz dbają o dobre relacje pomiędzy uczniami (Rys. 5j, 6j, 7j) .

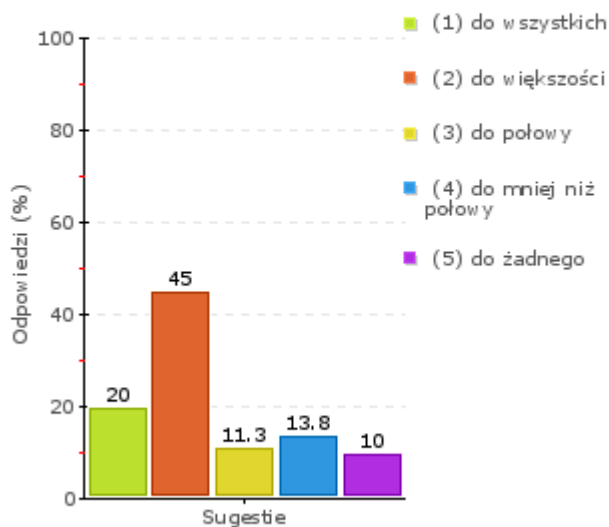
Wypowiedzi pracowników niepedagogicznych świadczą o dobrym klimacie i wzajemnym współdziałaniu z dyrektorem i nauczycielami przy organizacji i realizacji zadań szkoły. Pracownicy zwrócili uwagę na wspieranie nauczycieli w działaniach wychowawczo-opiekuńczych polegających na udzielaniu młodszym dzieciom pomocy w czynnościach samoobsługowych związanych ze spożywaniem posiłków w stołówce szkolnej, dostarczaniu napojów do klas, ubieraniu po lekcjach wychowania fizycznego, monitorowaniu zachowań w trakcie przerwy oraz przed i po lekcjach. Zaakcentowano, że uwagi pracowników niepedagogicznych dotyczące bezpieczeństwa uczniów i funkcjonowania szkoły są uwzględniane przez dyrektora przy organizacji pracy. Pracownicy wskazali, że klimatowi współdziałania w zakresie zapewnienia uczniom bezpiecznego pobytu w szkole sprzyja udział, wspólnie z nauczycielami, w szkoleniach w zakresie BHP. Ponadto zwrócili uwagę na współpracę z nauczycielami przy wykonywaniu dekoracji, a także udział w organizowaniu konkursów przedmiotowych, imprez i uroczystości szkolnych i lokalnych oraz festynów rodzinnych. Dodatkowo wskazano, że dobrą atmosferę w szkole kształtują wspólnie organizowane uroczystości np.: z okazji „Dnia Komisji Edukacji Narodowej”, Świąt Bożego Narodzenia (dzielenie się opłatkiem i składanie życzeń) oraz organizowanie wspólnych wycieczek np. do Szklarskiej Poręby i do Pragi.

Ankietowani uczniowie klas V stwierdzając, że łączą ich z rówieśnikami przyjazne kontakty, lecz jednocześnie ponad połowa ankietowanych wskazała, że w szkole są uczniowie lekceważeni przez innych (Rys. 8j, 9j).

W ocenie uczniów klas I-III pobyt w szkole jest dla nich ważny i przynosi im wymierne korzyści. Dzieci akcentowały możliwość poznania wielu interesujących zagadnień dotyczących Polski i świata. Wskazywały na doskonalenie umiejętności liczenia oraz mówienia, pisanie i czytania w języku polskim i angielskim. Ponadto podkreślały, że lubią swoją szkołę, ponieważ mogą nawiązywać tutaj znajomości i przyjaźnie z kolegami i koleżankami.

Do jakiej części Twoich nauczycieli pasują dzisiaj poniższe opisy?
Dostałam/em dzisiaj od nauczyciela wskazówkę, która pomogła mi się uczyć. KADUMD

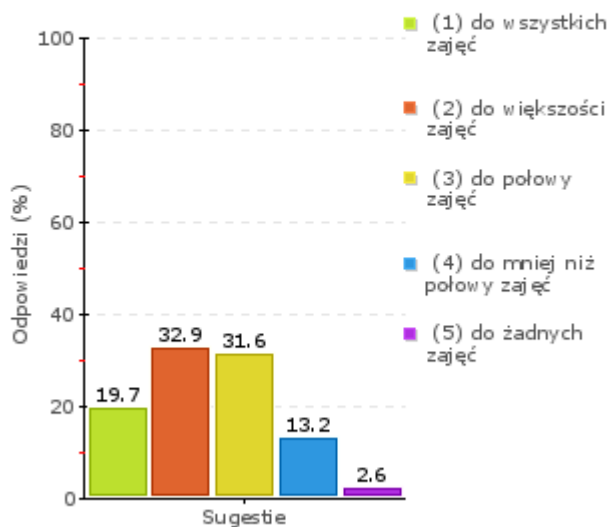
Liczebność: 80

Rys. 1j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
My uczniowie pomagamy sobie w nauce. KADUMS

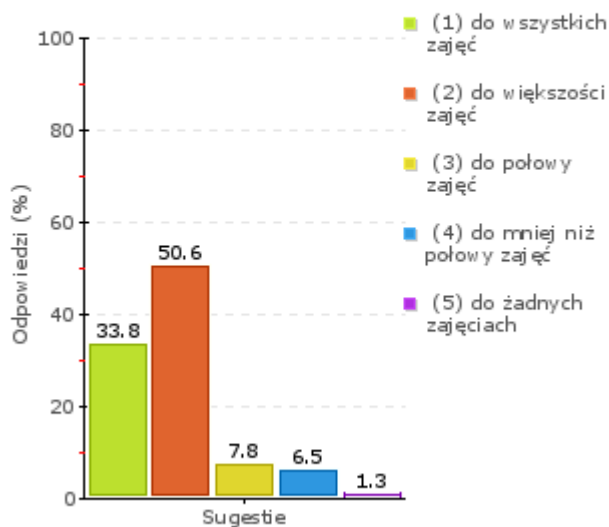
Liczebność: 77

Rys. 2j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Większość czasu na lekcjach wykorzystujemy na uczenie się. KADUMS

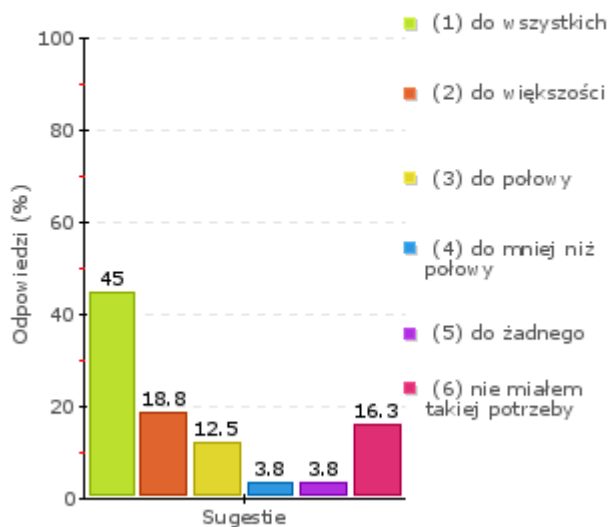
Liczebność: 77

Rys. 3j

Do jakiej części Twoich nauczycieli pasują dzisiaj poniższe opisy?
Nauczyciele dzisiaj wysłuchali mnie, gdy miałam/em potrzebę z nimi porozmawiać. KADUMD

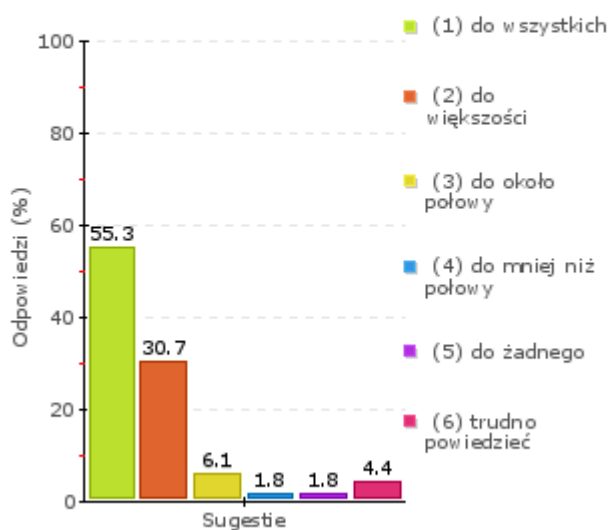
Liczebność: 80

Rys. 4j

Do jakiej części nauczycieli Pana/i dziecka pasują poniższe opisy?
Nauczyciele szanują moje dziecko.
KADR

Liczebność: 114

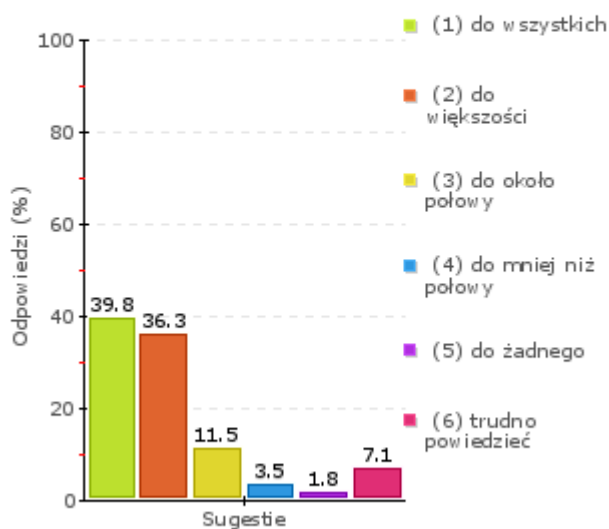

Rys. 5j

Do jakiej części nauczycieli Pana/i dziecka pasują poniższe opisy?

Nauczyciele dbają o dobre relacje między moim dzieckiem a innymi uczniami.
KADR

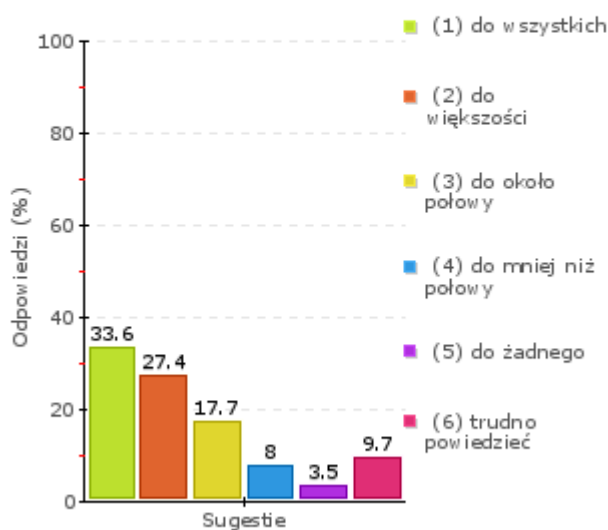
Liczebność: 114

Rys. 7j

Do jakiej części nauczycieli Pana/i dziecka pasują poniższe opisy?
Nauczyciele traktują wszystkich uczniów równie dobrze.
KADR

Liczebność: 114

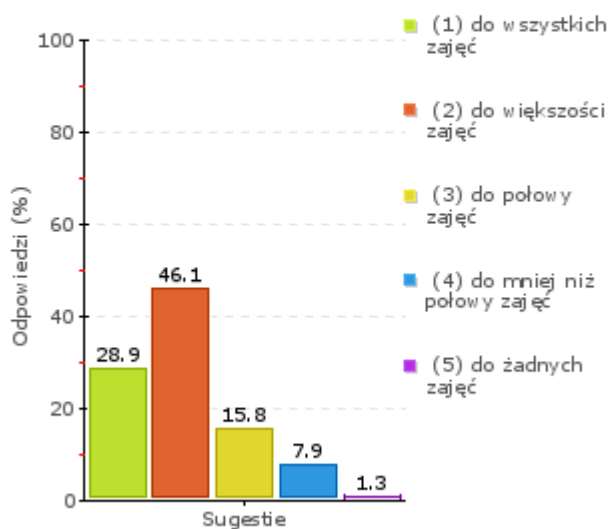

Rys. 6j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?

My uczniowie odnosimy się do siebie przyjaźnie.
KADUMS

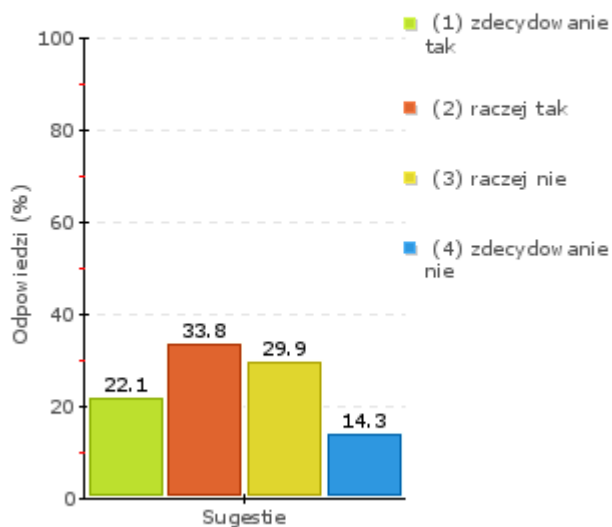
Liczebność: 77

Rys. 8j

Czy zgadzasz się z poniższymi zdaniem, czy też nie?
Niektórzy uczniowie w mojej szkole są lekceważeni przez innych.
KADUMS

Liczebność: 77

Rys. 9j

Obszar badania: Uczniowie znają stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania

Uczniowie znają stawiane przed nimi cele uczenia się oraz formułowane wobec nich oczekiwania, na co wskazuje analiza wyników badań uczniów oraz wyniki obserwacji zajęć.

Wyniki badań ankietowych wskazują, że uczniowie są zorientowani, co było celem lekcji (Rys. 1j), a nauczyciele wyjaśniają im, przyczyny realizowania treści programowych i wskazują jakich działań oczekują od nich w trakcie lekcji (Rys. 2j, 3j).

Na podstawie obserwacji zajęć stwierdzić można, że uczniowie mieli możliwość poznania założeń programowych i stawianych im oczekiwań.

Nauczyciel przyrody przedstawił cele lekcji i formy pracy oraz planowany przebieg zajęcia. W trakcie rozmowy z uczniami oceniał poziom zrozumienia przez nich założeń, które będą realizowane. Ponadto motywował uczniów do uczenia się poprzez zastosowanie fragmentu filmu edukacyjnego „Było sobie życie” wprowadzającego w tematykę związaną z budową i funkcjonowaniem organizmu człowieka.

Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej przypominał cele zajęcia i poprzez zadawanie pytań weryfikował stopień zrozumienia przedstawianych przesłanek programowych. Zaangażowanie i poprawność wykonywania zadań przez większość uczniów wskazują na zrozumienie realizowanego tematu dnia. Swobodne wypowiedzi dzieci dotyczące przeżyć podczas własnych uroczystości urodzinowych wprowadzały w temat, posłużyły do utrwalenia wcześniej zdobytej wiedzy oraz zachęcały i motywowały uczniów do aktywnego udziału w zajęciach i podejmowania nowych zadań.

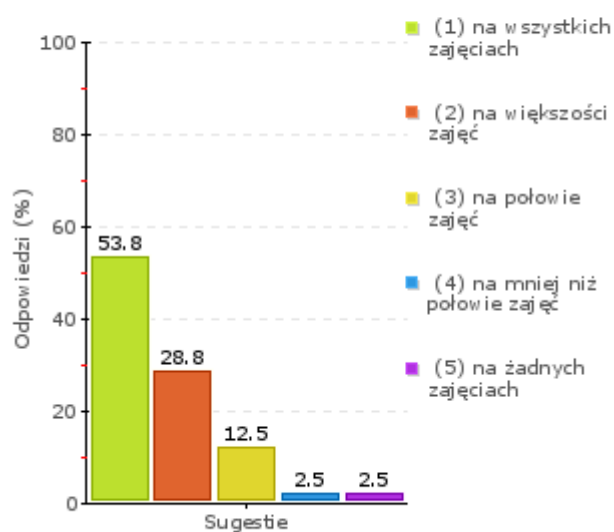
Nauczyciel matematyki informował uczniów o zakresie wiedzy i umiejętności obejmującej prowadzone zajęcia

i inspirował uczniów do aktywności. Poprzez stawianie pytań naprowadzających, przypomnienie wcześniej realizowanych zagadnień dotyczących wyrażeń algebraicznych i wskazywanie użyteczności zdobytej wiedzy w praktyce np. podczas obliczania pól powierzchni figur geometrycznych, nauczyciel upewniał się co do stopnia zrozumienia przez uczniów wytycznych programowych i stworzył sytuację edukacyjną zachęcającą do udziału w zajęciach.

Nauczyciel przedstawił uczniom temat i cele lekcji poprzez wskazanie zakresu umiejętności, które będą kształtowane. Odwoływał się do wiedzy uczniów zdobytej na poprzednich lekcjach i przypominał poznane zasady pisowni wyrazów z ó, rz i ż wymiennym. W trakcie rozmowy upewniał się czy uczniowie klasy IV c zrozumieli cele lekcji oraz zakres zadań i oczekiwań wobec nich formułowanych.

Jak często dzisiaj w szkole zdarzyły się Tobie opisane poniżej sytuacje:
Wiem, co było dzisiaj celem lekcji.
KADUMD

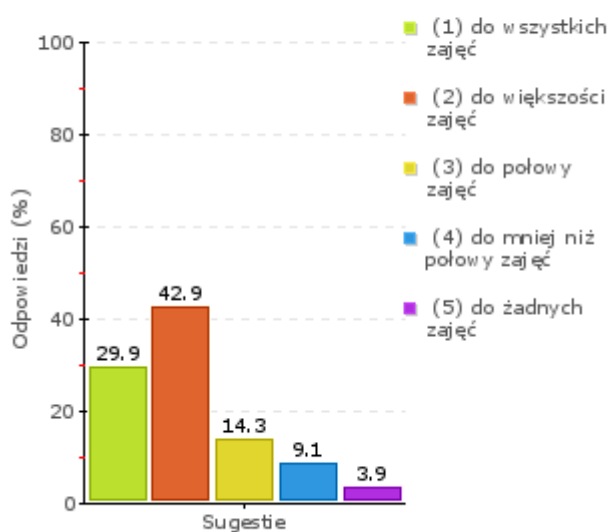
Liczebność: 80

Rys. 1j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Wiem dlaczego czegoś się uczę na tej lekcji.
KADUMS

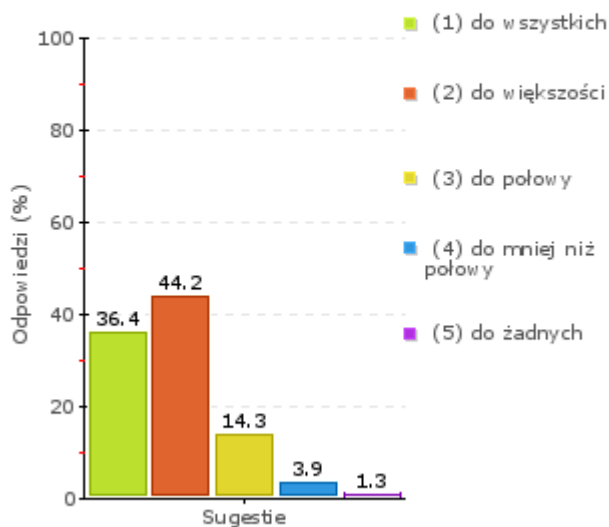
Liczebność: 77

Rys. 2j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania? Nauczyciele wyjaśniają nam, jakich działań oczekują od nas na lekcjach.
KADUMS

Liczebność: 77

Rys. 3j

Obszar badania: Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach

Uczniowie i rodzice w trakcie badań przytaczali argumenty świadczące o tym, że nauczyciele wspierają uczniów w procesie uczenia i podejmują działania motywujące ich do aktywnej pracy.

Na podstawie wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów i rodziców można wskazać kilka argumentów potwierdzających ww. tezę. Większość ankietowanych uczniów klasy V stwierdziła, że lubi się uczyć, a w sytuacjach trudnych mogą liczyć na wsparcie nauczycieli. (Rys. 1j, 2j). Analogiczne stanowisko prezentują rodzice, którzy wskazali, że nauczyciele wierzą w możliwości ich dzieci i chwalą je częściej niż krytykują (Rys. 3j, 4j).

Uczniowie w wywiadzie po obserwacji zajęć wskazali na kilka elementów ułatwiających im uczenie się. Zdaniem uczniów klasy Vc wykorzystanie atlasów przyrodniczych, plansz edukacyjnych oraz praca w zespołach, wymiana zdań i ustalenie wspólnego stanowiska pomagały im w uczeniu się. Uczniowie klasy III c podkreślali, że szczegółowe instrukcje udzielone przez nauczyciela, wcześniej zgromadzone informacje na temat członków rodziny i zestaw zadań określonych w karcie pracy pomagały im w uczeniu się. Ponadto wspólne dyskusje, wykorzystanie miar i wzajemna pomoc koleżeńska przy dokonywaniu pomiarów oraz umiejętność wykonywania działań sprzyjała efektywnej pracy i uzyskaniu poprawnych wyników.

Uczniowie podkreślali, że objaśnienia i instrukcje udzielane przez nauczyciela matematyki, odwoływanie się do wcześniej realizowanych zagadnień, dobry klimat pracy oraz wykorzystanie kalkulatora do trudniejszych obliczeń pomagały w wykonywaniu zadań.

W ocenie uczniów klasy IV c rozmowy, dyskusje, praca w parach, wskazówki nauczyciela, poznanie zasady pisowni wyrazów z „ch” oraz wykonywanie ćwiczeń pomogło im uczyć się.

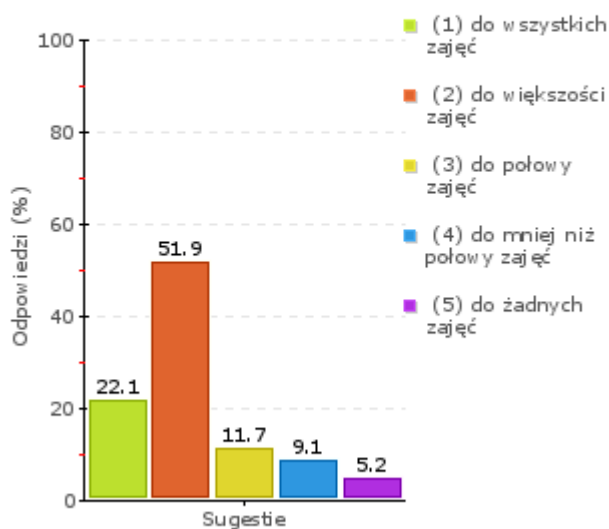
Ponadto uczniowie przytaczali inne argumenty przemawiające za wspieraniem ich w procesie uczenia takie jak:

przyjazny klimat pracy, posługiwanie się przez nauczyciela zwięzłym i zrozumiałym dla uczniów językiem, pomoc nauczyciela, wspólna praca z kolegami, omawianie interesujących zagadnień i wykorzystanie pomocy dydaktycznych.

Uczniowie klas I-III w trakcie wywiadu wskazywali na problemy jakie napotykają w trakcie nauki. Wymieniali trudności związane z wykonywaniem bardziej skomplikowanych obliczeń matematycznych oraz pisaniem teksów z pamięci i dyktand ortograficznych. Jednocześnie podkreślali, że nauczyciele z wyprzedzeniem podają im terminy sprawdzianu i określają wyrazy, które mogą wystąpić w tekście. Dużą trudnością na jaką napotykają uczniowie w trakcie nauki są, ich zadaniem, zajęcia religii, ich tempo i sposób prowadzenia przez nauczyciela. Uczniowie wskazywali nauczycieli i rodziców, a także starsze rodzeństwo jako osoby wspierające ich w nauce i rozwiązywaniu problemów ze zrozumieniem trudniejszych zagadnień.

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Lubię się uczyć na lekcjach. KADUMS

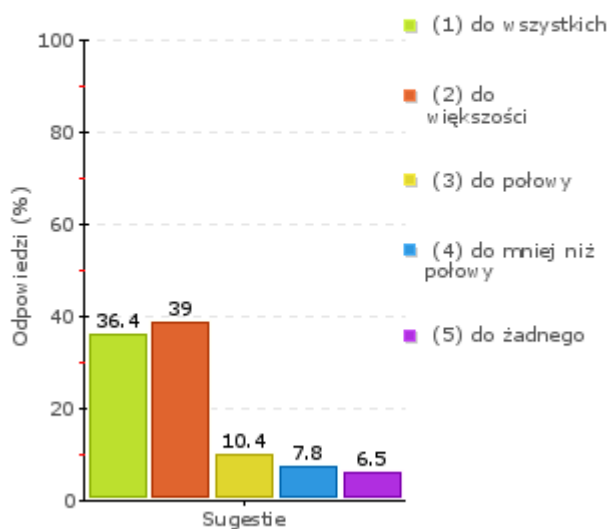
Liczebność: 77

Rys. 1j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
Nauczyciele pomagają mi, jeśli potrzebuję wsparcia. KADUMS

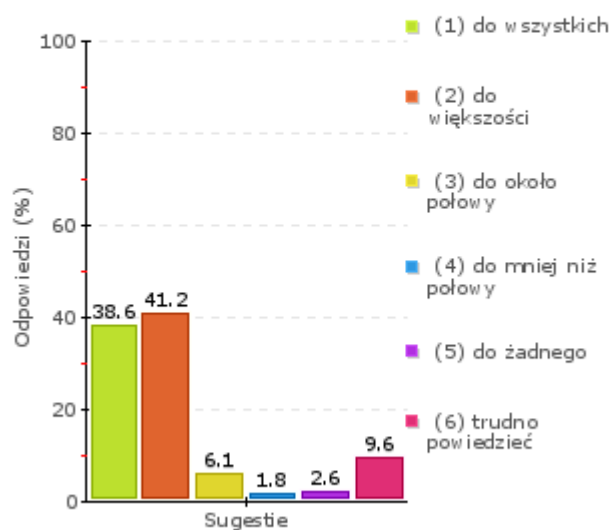
Liczebność: 77

Rys. 2j

Do jakiej części nauczycieli Pana/i dziecka pasują poniższe opisy?
Nauczyciele wierzą w możliwości
mojego dziecka.
KADR

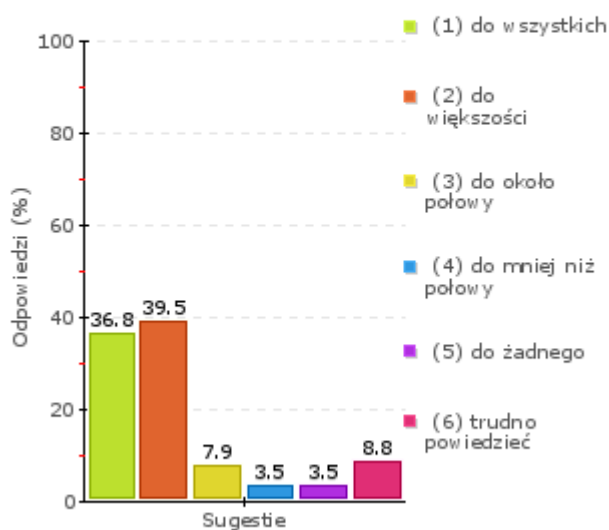
Liczebność: 114

Rys. 3j

Do jakiej części nauczycieli Pana/i dziecka pasują poniższe opisy?
Nauczyciele chwalać moje dziecko
częściej niż krytykują.
KADR

Liczebność: 114

Rys. 4j

Obszar badania: Informowanie ucznia o postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować ich indywidualny rozwój

Respektowanie przez nauczycieli zasad oceniania oraz przekazywanie uczniom informacji zwrotnej dotyczącej ich postępów w nauce sprzyja procesowi uczenia się i stymuluje do planowania indywidualnego rozwoju.

Zgromadzony materiał badawczy wskazuje, że nauczyciele przestrzegają ustalonych zasad oceniania (Rys. 1j). Zbieżna opinie wyrazili uczniowie klasy VI wskazując, że w dniu przeprowadzania badań nauczyciele respektowali przyjęte zasady oceniania (Rys. 2j).

Większość uczniów klasy V wskazała, że podczas oceniania nauczyciele uzasadniają każdy lub większość stopni (Rys. 3j) i wskazują na samopoczucie w trakcie oceniania (Rys. 1w)

Ponadto uczniowie zadeklarowali, że nauczyciele w mniejszym zakresie rozmawiają z nimi o postępach, trudnościach i sukcesach w nauce (Rys 5j, 6j, 7j). Zdaniem rodziców sposób oceniania zachęca ich dzieci do uczenia się (Rys. 4j)

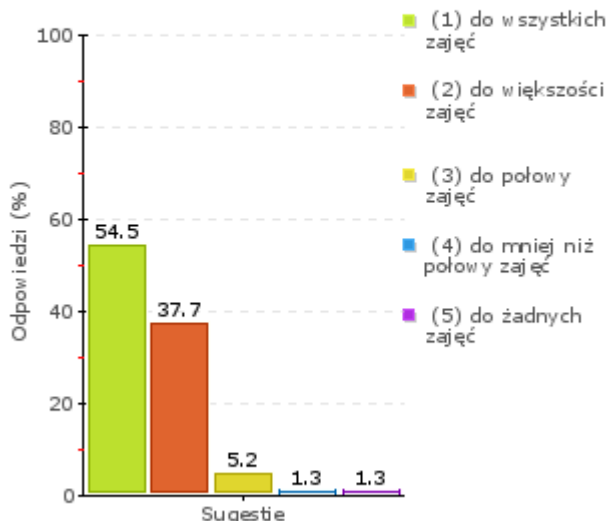
Na podstawie obserwacji lekcji stwierdzić można, że uczniowie otrzymywali informacje zwrotne dotycząca efektów swojej pracy. Informacje te odnosiły się do wcześniej ustalonych kryteriów oceniania.

Nauczyciele w każdej sytuacji reagowali na poprawne wypowiedzi, bądź popełniane przez uczniów błędy. Zauważali zaangażowanie i wkład pracy uczniów, dostrzegali ich sukcesy, chwalili poprawność wykonanych zadań na forum klasy, a poprzez to motywowali uczniów do podejmowania kolejnych działań. Podczas wszystkich obserwowanych lekcji nauczyciele w każdej sytuacji zwracali uwagę na te elementy odpowiedzi i działania uczniów, które były prawidłowe lub błędne. Informacja zwrotna wspierająca uczenie się uczniów

zawierała odniesienia do tego, co uczeń wykonał dobrze, jakie błędy popełnił i wskazówki do dalszej pracy. Wspólne korygowanie błędów i udzielanie wskazówek, co do sposobu ich poprawy przyczyniało się do wskazania kierunku działań uczniów.

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Uczniowie są oceniani według ustalonych i jasnych dla nich zasad.
KADUMS

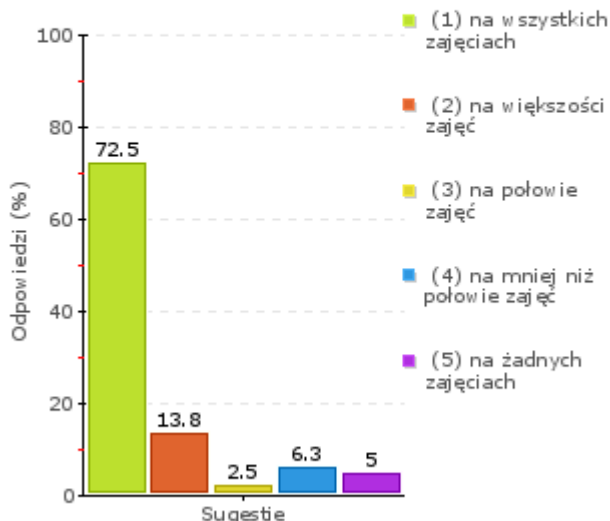
Liczebność: 77

Rys. 1j

Na ilu Twoich lekcjach dzisiaj miały miejsce opisane poniżej sytuacje?
Moi nauczyciele przestrzegali dzisiaj ustalonych zasad oceniania. KADUMD

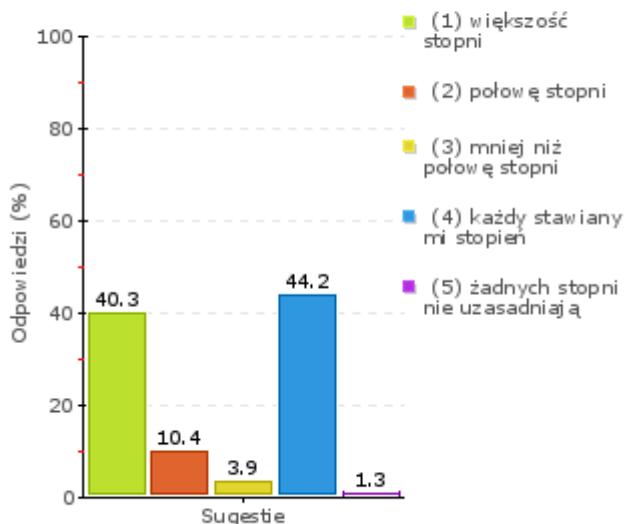
Liczebność: 80

Rys. 2j

Nauczyciele uzasadniają: KADUMS

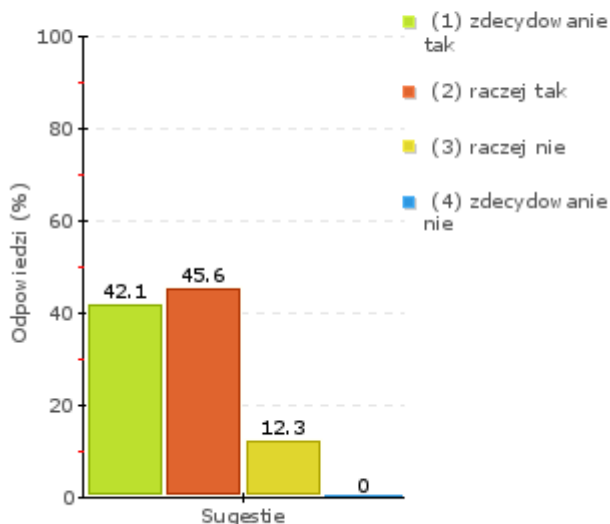
Liczebność: 77

Rys. 3j

Czy to, jak nauczyciele oceniają Pani/Pana dziecko, zachęca je do uczenia się? KADR

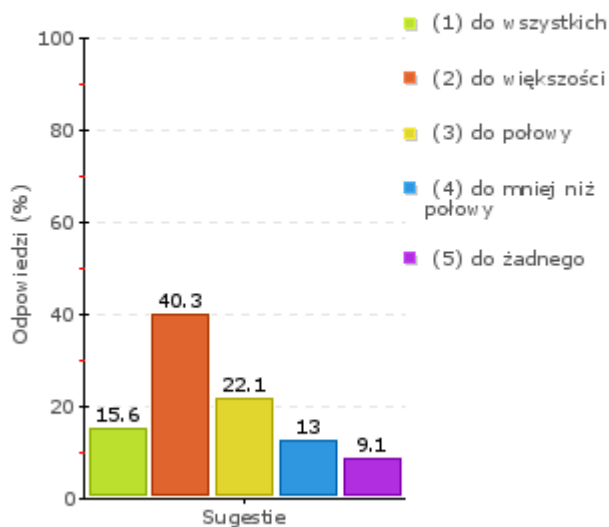
Liczebność: 114

Rys. 4j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
 Nauczyciele rozmawiają ze mną o postępach w nauce i dzięki temu wiem, jak się uczyć. KADUMS

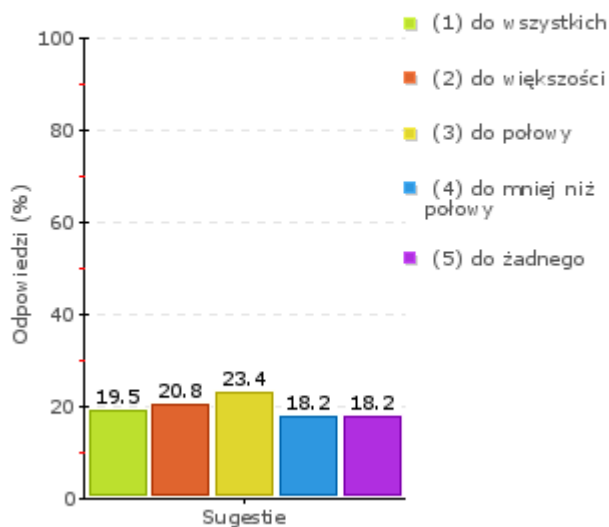
Liczebność: 77

Rys. 5j

Nauczyciele rozmawiają ze mną na temat przyczyn moich trudności w nauce. KADUMS

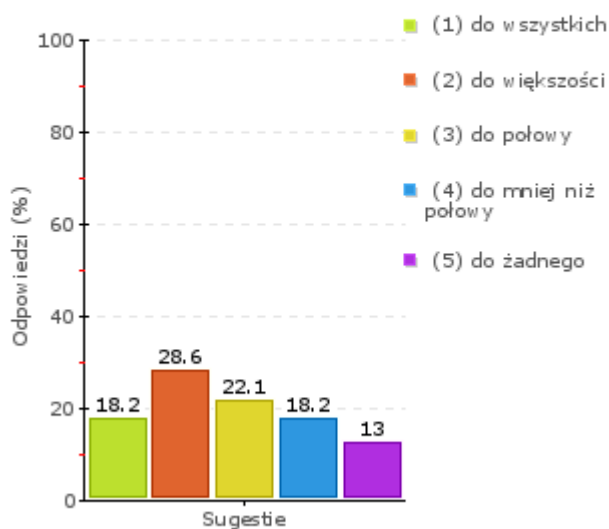
Liczebność: 77

Rys. 6j

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
 Nauczyciele rozmawiają ze mną o tym, co wpłynęło na moje sukcesy w nauce. KADUMS

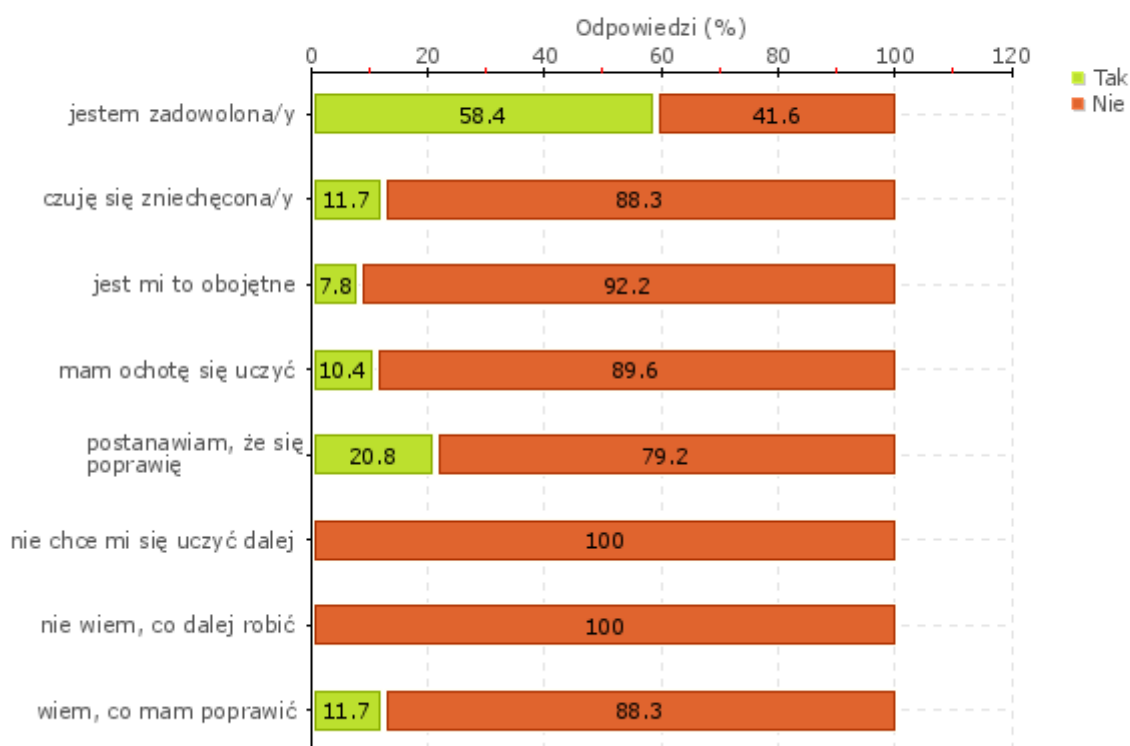
Liczebność: 77

Rys. 7j

Jak się zazwyczaj czujesz, kiedy jesteś oceniana/y? Wybierz opisy, które najlepiej pasują do Ciebie. KADUMS

Liczebność: 77

Rys.1w

Obszar badania: Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Taka organizacja procesów edukacyjnych pomaga uczniom zrozumieć świat oraz lepiej funkcjonować w społeczności lokalnej

Organizacja procesów edukacyjnych i podejmowane przez nauczycieli działania ułatwiają poznanie otaczającej rzeczywistości, umożliwią uczniom odwoływanie się do tematyki realizowanej wcześniej w ramach danego przedmiotu, uwzględniają korelację międzyprzedmiotową, rzadziej powiązanie różnych dziedzin wiedzy.

Przedstawioną powyżej tezę potwierdzają badania ankietowe, w których uczniowie wskazali na możliwość korzystania z wiedzy, którą zdobyli na innych przedmiotach lub poza szkołą (Rys. 1j) i jednocześnie podkreślili, że poznany materiał jest przydatny w życiu.(Rys 2j)

W trakcie obserwowanych lekcji uczniowie mieli możliwość odwołania się do wiedzy przedmiotowej, wiedzy z innych przedmiotów, doświadczeń pozaszkolnych.

Nauczyciel przyrody realizował zajęcia w taki sposób, aby uczniowie mogli odnieść się do wcześniej poznanych zjawisk, w oparciu o posiadaną wiedzę i nabyte doświadczenie. Zadawał pytania mające na celu porównanie i powiązanie tematu z wcześniejszą wiedzą uczniów oraz odwoływał się do doświadczeń uczniów czerpanych z życia. W trakcie realizacji tematu dotyczącego funkcjonowania układów w organizmie człowieka nauczyciel nawiązywał do sprawności fizycznej i wydolności organizmu ludzkiego, wrażliwości człowieka na dźwięki oraz na kolory i zmiany w otoczeniu. W trakcie uczniowskich prezentacji zwracał uwagę na poprawność językową

wypowiedzi.

Nauczyciel przyrody w wywiadzie po obserwacji zajęć wskazał, że planując i przeprowadzając lekcję zwracał uwagę na gramatykę, interpunkcję oraz poprawność wypowiedzi uczniów. Ponadto uczniowie zauważyli, że w trakcie omawiania funkcji narządów wzroku i słuchu, nauczyciel zwrócił uwagę na wrażliwość człowieka na kolory i dźwięki w otoczeniu. Ponadto zasygnalizował wpływ układu kostnego i mięśniowego na wydolność fizyczną organizmu człowieka.

Nauczyciel klasy III motywował uczniów do uczenia się, wskazując na możliwość zastosowanie zdobytych umiejętności matematycznych w życiu codziennym. Uczniowie mogli wykorzystać wcześniej nabyte umiejętności z edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i technicznej. Ponadto nauczyciel umożliwiał uczniom odwoływanie się do swoich doświadczeń życiowych oraz posiadanej wiedzy. Zwracał uwagę na doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem, na poprawność językową i w trakcie prezentowania opracowanych materiałów Ponadto odwoływał się do zdobytych wcześniej umiejętności matematycznych w zakresie dodawania odejmowania oraz porównywania różnicowego i porządkowania liczb według ustalonych zasad i wskazywał na zastosowanie zdobytej wiedzy w praktyce. Doskonalił umiejętności czytania poleceń ze zrozumieniem, zwracał uwagę na poprawność językową w trakcie wypowiedzi ustnych.

Wskazując na możliwość zastosowania zdobytych umiejętności matematycznych w życiu codziennym, nauczyciel motywował uczniów do uczenia się. Zwracał uwagę na poprawność stylistyczną wypowiedzi uczniów i dbał przestrzeganie zasad ortograficznych i interpunkcyjnych w trakcie zapisów w zeszytach. Ponadto w trakcie omawiania zadania z treścią dotyczącego przeliczania wartości wyrażonej w skali Fahrenheita na wartości w skali Celsjusza odwoływał się do wiedzy uczniów.

Uczniowie dostrzegli, że w trakcie lekcji matematyki, nauczyciel zwracał uwagę na doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem zadań z tekstem, zwracał uwagę na poprawność językową i ortograficzną w trakcie zapisywania odpowiedzi. Omawiając zadanie tekstowe, w którym wystąpiło pojęcie skali Fahrenheita nawiązywał do wiedzy z zakresu przyrody i wskazał na sposób porównywania temperatury obliczanej w ww. skali i w skali Celsjusza.

Na lekcji języka polskiego nauczyciel doskonalił u uczniów umiejętność słuchania tekstu, zwracał uwagę na poprawność językową wypowiedzi uczniów i ortograficzną w trakcie zapisywania wyrazów. Nawiązywał do zagadnień realizowanych na lekcjach plastyki dotyczących kolorów podstawowych i pochodnych. Zwracał uwagę na podział kolorów na zimne (niebieski, zielony, fioletowy, biały) i ciepłe (brązowy, czerwony, żółty, pomarańczowy). Ponadto odwoływał się do umiejętności uczniów uważnego słuchania tekstu ze zrozumieniem ze szczególnym uwzględnieniem opisywanych kolorów i zapachów.

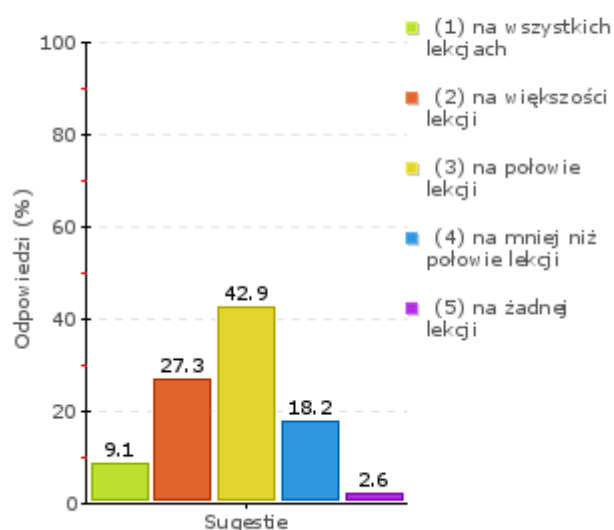
Ponadto uczniowie wskazywali na wykorzystanie wiedzy zdobytej na innych przedmiotach dotyczących: wartości chrześcijańskich, norm społecznych, tradycji związanych z kulturą, jak również nawiązujących do planet, figur geometrycznych, wzorów oraz zwierząt.

Reasumując stwierdzić można, że nauczyciele kładą nacisk na uświadamianie uczniom użyteczności zdobywanej wiedzy, motywują ich podjęcia intelektualnego wysiłku w trakcie uczenia się. W trakcie zajęć można było zaobserwować, że nauczyciele odwoływali się do wiedzy uczniów zdobytej w trakcie wcześniejszych lekcji, dokonywali korelacji międzyprzedmiotowej, rzadziej kształtowali u uczniów umiejętność operowania wiedzą interdyscyplinarną.

Dodatkowo z wypowiedzi nauczycieli uczących w tej samej klasie V wynika, że podejmują oni wspólne działania międzyprzedmiotowe w celu ukazania uczniom związków pomiędzy sytuacjami edukacyjnymi w szkole, a wydarzeniami w środowisku lokalnym, w kraju i na świecie (Tab. 1). Jednocześnie wskazali na działania międzyprzedmiotowe, które były realizowane w klasach piątych tj.: kształcenie przedmiotowo-językowe CLIL, podczas którego znajomość języka angielskiego jest traktowana jako narzędzie do nauczania treści z innych dziedzin takich jak: matematyka, ekologia, historia, geografia czy biologia. Ponadto planowane i realizowane są działania międzyprzedmiotowe, sukcesywnie powtarzające się w każdym roku szkolnym, między innymi: Dzień Patrona, Dzień Ziemi, konkurs karaoke i konkurs tańca, festyn „Rodzice dzieciom – dzieci rodzicom” oraz czynności w ramach projektów Szkoła z klasą 2.0, Cyfrowa Encyklopedia Wielkopolan. Projekt „Latawiec” obejmujący przedmioty (matematyka, język polski, muzyka, przyroda, informatyka, technika).

Jak często na lekcji masz możliwość korzystania z tego, czego nauczyłaś/eś się na innych przedmiotach lub poza szkołą? KADUMS

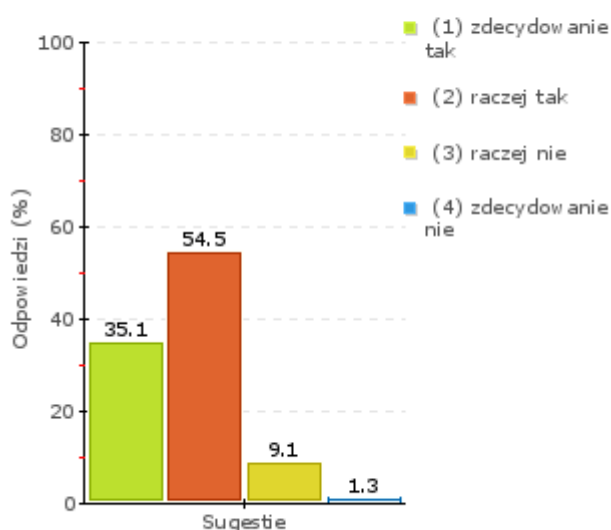
Liczebność: 77

Rys. 1j

Czy to, czego uczysz się w szkole przydaje Ci się w życiu? KADUMS

Liczebność: 77

Rys. 2j

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: W jaki sposób dbają Państwo o to, by pokazywać uczniom tej klasy związki między tym, co dzieje się na lekcji, a wydarzeniami lub sytuacją w najbliższej okolicy, w Polsce lub na świecie? (6852)

Tab.1

Numer	Treść odpowiedzi
1	Nauczyciele podkreślają związki z realizowanym tematem lekcji, a tym, co dzieje się poza szkołą i podkreślają, że czynią to podczas rozmów np. o właściwej komunikacji, wartościach i normach społecznych (przy omawianiu niektórych lektur lub innych tekstów, zwracanie uwagi uczniów na potrzeby ludzi, zwierząt oraz środowiska przyrodniczego, ocena postaci, tolerancja), o sukcesach sportowych starszych kolegów lub reprezentantów kraju poszczególnych dyscyplin sportowych.
2	W dyskusjach zainspirowanych różnymi • wydarzeniami (wypadki, zagrożenia - pogadanka na temat bezpieczeństwa, jak unikać zagrożeń), zadaniami z lekcji (zadania tekstowe odwołujące się do życia codziennego, o cenach towarów, obniżkach, podwyżkach, o umiejętności szacowania np. kwoty za zakupy), • wydarzeniami w okolicy : brak placu zabaw – ćwiczenie pisania listu oficjalnego do wójta z prośbą o wybudowanie placu zabaw; ogłoszenia o braku prądu.
3	Kiedy rośnie inflacja uczniowie liczą zadania, dzięki którym mogą przekonać się o ile więcej pieniędzy trzeba wydać na zakupy. Jeśli mówi się o rodakach wyjeżdżających do pracy za granicą – uczniowie liczą % Polaków, którzy wyjechali, a także zwraca się im uwagę, że jeśli sami też będą chcieli wyjechać (do pracy czy na wakacje) to powinni chętnie uczyć się angielskiego, żeby się porozumieć. Na lekcjach matematyki prowadzi się lekcje dotyczące podwyżek i obniżek procentowych towarów w sklepach oraz „w kantorze wymiany walut”.

Obszar badania: Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Czują się odpowiedzialni za własny rozwój.

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów i nauczycieli oraz wnioski z obserwacji zajęć wskazują na działania nauczycieli umożliwiające uczniom wpływanie na klimat pracy, w mniejszym zakresie na organizowanie i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie posiadają świadomość uzależnienia własnego rozwoju od czasu poświęcanego na naukę i własnego zaangażowania.

W badaniach ankietowych uczniowie klas VI wyrażą opinie, iż mieli oni wpływ na sytuacje, które zdarzyły się w dniu badania na lekcjach, w szczególności na atmosferę w klasie oraz omawiane tematy i treści, w mniejszym zakresie na sposób uczenia się (Rys. 1w). Ponadto wypowiedzi nieco ponad połowy uczniów klas V świadczą o działaniach nauczycieli pobudzających do projektowania i realizowania własnych pomysłów i przedsięwzięć (Rys. 1j). Dodatkowo uczniowie wskazują, że ich wyniki są uzależnione od czasu, jaki poświęcają na naukę, zaangażowania, uzdolnień i pomocy rodziców. W mniejszym zakresie zależą od atmosfery w klasie, kolegów, pracy nauczycieli oraz ich opinii, zaś korepetycje i szczęście zostały uznane za mało istotne (Rys 2w).

Z obserwacji lekcji wynika, że nauczyciele umożliwiają uczniom wpływanie na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. W czasie obserwacji zajęć zauważono, iż nauczyciele rozmawiają z uczniami, w jaki sposób ma przebiegać lekcja i umożliwiają podsumowanie zdobytej wiedzy i kompetencji.

Uczniowie zostali zapoznani z przebiegiem lekcji przyrody, z zakresem wiadomości i umiejętności, a nauczyciel formułował oczekiwania wobec poszczególnych zespołów. Poprzez zastosowanie fragmentu filmu edukacyjnego nauczyciel stworzył sytuację dydaktyczno-wychowawczą, która wzbudziła zaciekawienie uczniów i zachęciła do aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Uczniowie z zaciekawieniem zapoznawali się z budową i funkcjonowaniem narządów i układów w ciele człowieka. Prowadzili dialog z nauczycielem, zadawali pytania powiązane z realizowaną tematyką i dzielili się z nauczycielem własnymi wątpliwościami i uwagami na temat pracy i znaczenia poszczególnych narządów funkcjonujących w organizmie człowieka. Podczas pracy indywidualnej i zespołowej wykorzystywali dostępne źródła informacji (podręczniki, plansze i atlasy). Podsumowanie przebiegu lekcji i realizowanych zagadnień programowych sprzyjało uświadomieniu uczniom zdobytej wiedzy na temat funkcjonowania narządów i układów w organizmie oraz ich funkcji i znaczenia dla życia każdego człowieka.

Zaproponowane przez nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej zadania dawały możliwość samodzielnego dokonywania przez uczniów pomiarów, przeprowadzania obliczeń, formułowania wniosków i dostrzegania zmian, jakie zachodzą w wyglądzie każdego dziecka. Samodzielnemu myśleniu i działaniu uczniów sprzyjało wytworzenie pola do swobodnych działań intelektualnych dostosowanych do ich tempa i możliwości. Współodpowiedzialność za przebieg procesu uczenia się, jaką stworzył nauczyciel, przyczynia się do wzrostu zaangażowania uczniów i aktywizowania ich do uczenia się. Przekazywane przez nauczyciela informacje dotyczące przebiegu zajęć oraz precyzyjne przedstawienie instruktażu dotyczącego sposobu pracy na lekcji, wpływało na zrozumienie przez dzieci formułowanych w stosunku do nich oczekiwań i przyczyniło się do sprawnej pracy indywidualnej i zespołowej. Uczniowie potrafili wskazać co było przedmiotem lekcji i czego nauczyli się w jej trakcie oraz na jakie problemy napotkali przy realizacji zadania. Podkreślali, że doskonalili swoje umiejętności w zakresie mierzenia wzrostu, grubości i obwodu różnych części ciała, porównywania wielkości i wyciągania wniosków, dokonywania obliczeń, porównywania wartości liczb i zapisywania wyników

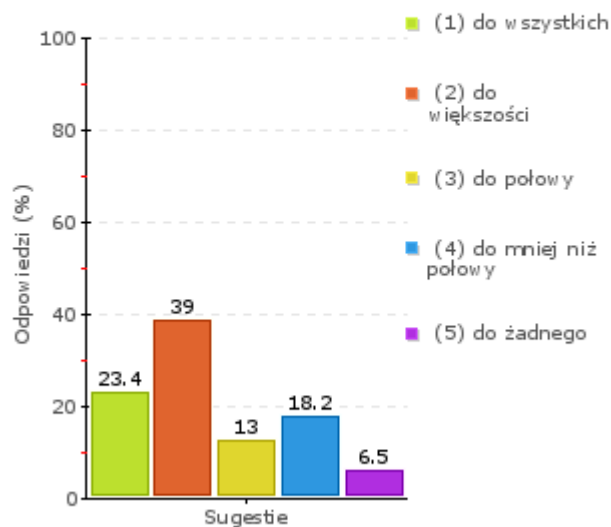
w karcie pracy.

Zainicjowanie przez nauczyciela matematyki sytuacje edukacyjne oparte na indywidualnej i zespołowej pracy uczniów sprzyjały poszukiwaniu przez nich rozwiązań, które miały zastosowanie w praktycznym działaniu. Współodpowiedzialność za przebieg procesu uczenia się, jaką stworzył nauczyciel, przyczynia się do wzrostu zaangażowania uczniów i aktywizowania ich do wysiłku intelektualnego. Ciekawym elementem lekcji matematyki, angażującym uczniów w proces edukacyjny był podział klasy na zespoły za pomocą losowana przez nich karteczek z jednomianami, zapisywanie ich na tablicy i tworzenie wyrażeń algebraicznych, które następnie przez kolejnych uczniów były redukowane i obliczane. Zaangażowanie i poprawność wykonywania zadań przez większość uczniów wskazują na zrozumienie założeń lekcji, zakresu zadań i oczekiwań wobec nich formułowanych przez nauczyciela. Na zakończenie lekcji nauczyciel stworzył uczniom możliwości podsumowania swojej pracy. Uczniowie wskazali na użyteczność zdobytej wiedzy i praktyczne wykorzystanie jej np. do obliczania kosztów rozmów telefonicznych prowadzonych przez telefony komórkowe w różnych sieciach, przeliczania wartości pieniędzy w różnych walutach, obliczanie powierzchni mieszkania w trakcie remontów.

Nauczyciel języka polskiego wskazał, w jaki sposób będzie realizował treści programowe i szczegółowo określił przebieg lekcji obejmujący: „zabawę w filmowców”, porównywanie wyrazów z „ch”, stworzenie zasad pisowni i zabawę edukacyjną w parach. Stworzył uczniom możliwość dokonania oceny przebiegu lekcji oraz własnych osiągnięć. Uważne słuchanie tekstu czytanego przez nauczyciela, wyodrębnianie wyrazów z głoską „ch” (dach, ropucha, okruchy, mucha, orzechowy) oraz analiza materiału ortograficznego przyczyniła się do sformułowania przez uczniów reguły ortograficznej i poprawnego zapisywania wyrazów, w których „ch” wymienia się na „sz”. Podsumowanie lekcji sprzyjało uświadomieniu uczniom zakresu opanowanej wiedzy i zdobytych umiejętności, przyczyniło się do wzbudzenia refleksji nad osiągnięciami i trudnościami. Uczniowie dzielili się uwagami na temat przebiegu zajęć i realizowanej tematyki, a poprzez uzupełnienie niedokończonych zdań typu: „po dzisiejszej lekcji wiem, że...”, lub „po dzisiejszej lekcji, będę potrafił...” sprzyjało unaocznieniu osiągnięć uczniów i mobilizowało do dalszej pracy.

Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania?
Zadęcają mnie do wymyślania i realizowania własnych pomysłów.
KADUMS

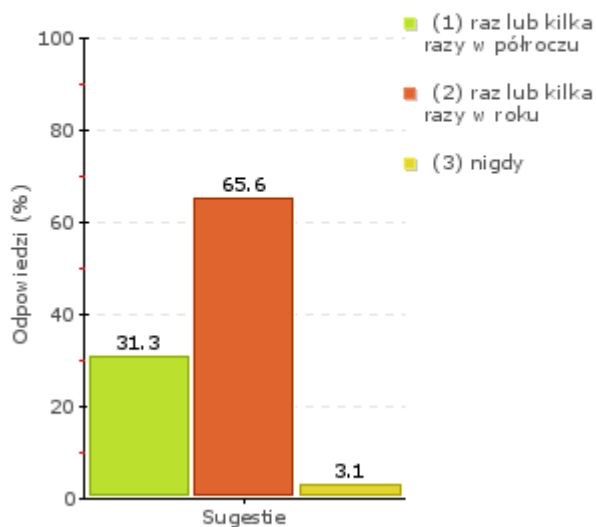
Liczebność: 77

Rys. 1j

Czy daje Pan/i uczniom wybór dotyczący: tematyki lekcji KADN

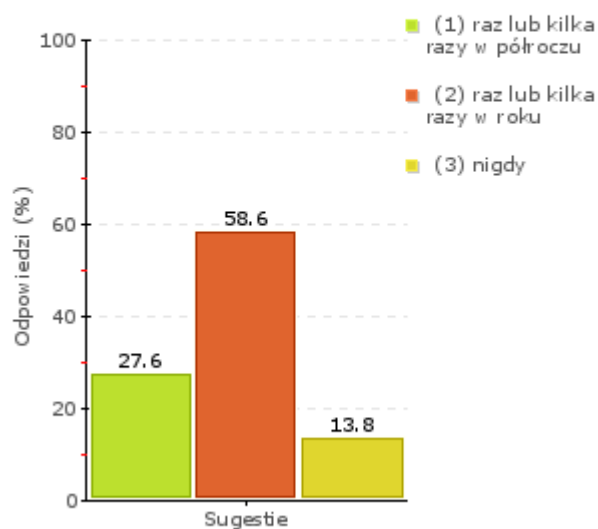
Liczebność: 32

Rys. 2j

Czy daje Pan/i uczniom wybór dotyczący: sposobu oceniania KADN

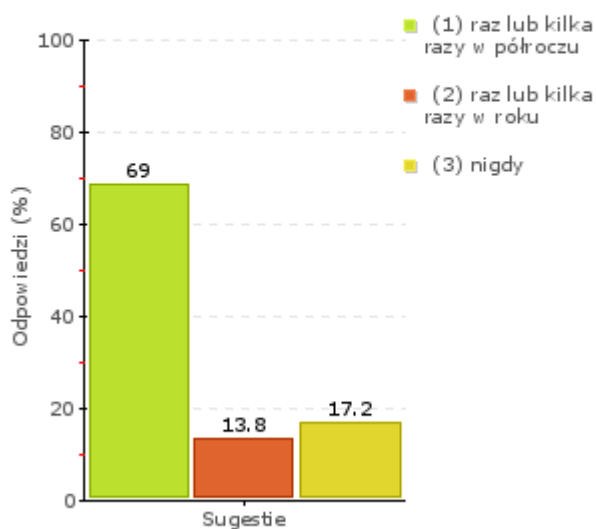
Liczebność: 32

Rys. 3j

Czy daje Pan/i uczniom wybór dotyczący: terminów testów, sprawdzianów itp. KADN

Liczebność: 32

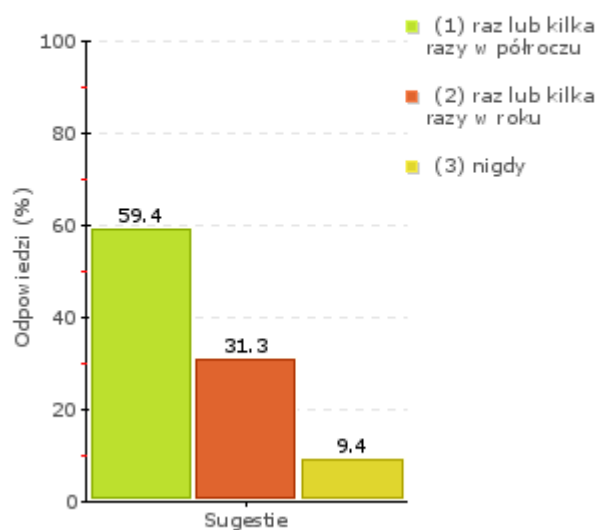

Rys. 4j

Czy daje Pan/i uczniom wybór dotyczący:
metod pracy na lekcji KADN

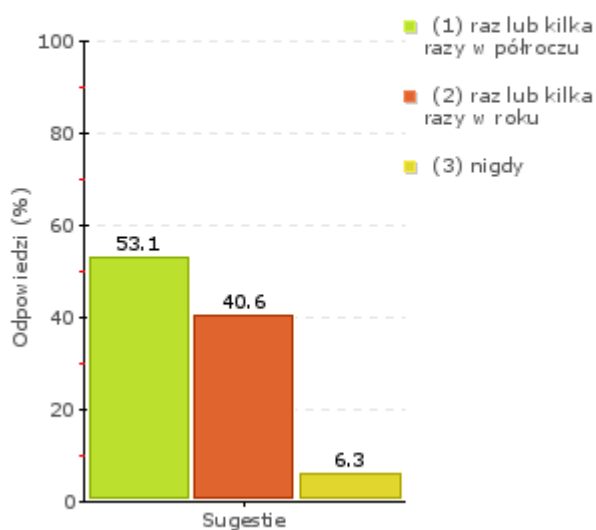
Czy daje Pan/i uczniom wybór dotyczący:
zajęć pozalekcyjnych KADN

Liczebność: 32

Rys. 5j

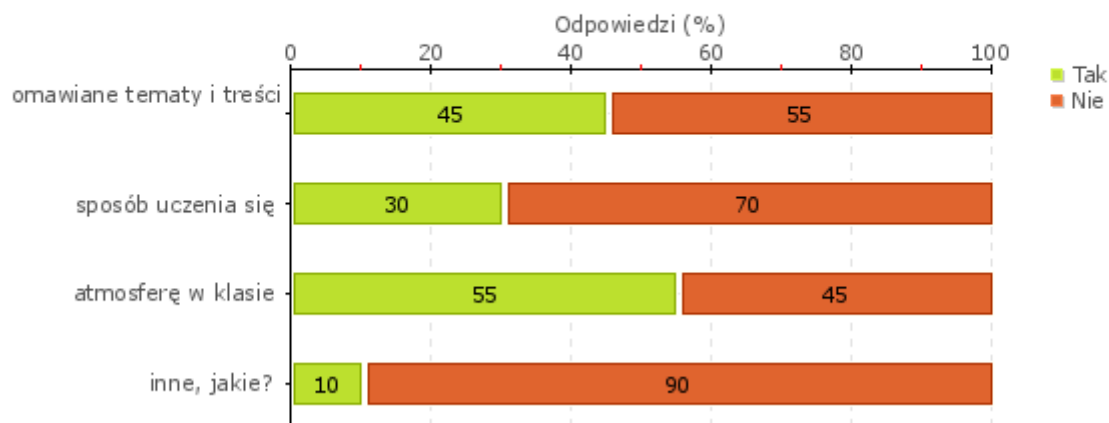
Liczebność: 32

Rys. 6j

Jak często dzisiaj w szkole zdarzyły się Tobie opisane poniżej sytuacje:
Na co miałaś/eś dzisiaj wpływ podczas lekcji? KADUMD

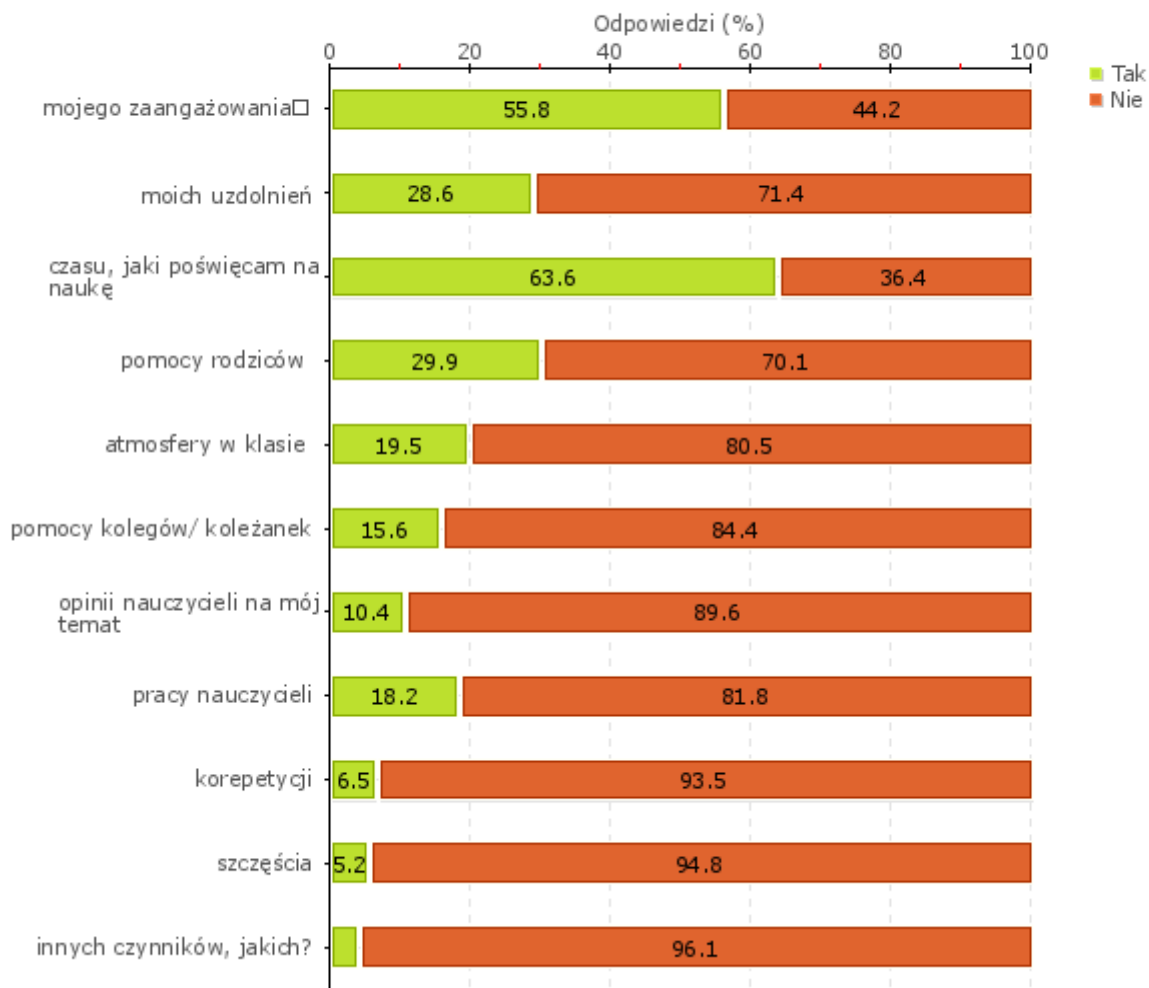
Liczebność: 80

Rys.1w

Moje wyniki w nauce najbardziej zależą od: KADUMS

Liczebność: 77

Rys.2w

Obszar badania: Uczniowie uczą się od siebie nawzajem

Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż organizacja procesu edukacyjnego nie zapewnia powszechności współdziałania uczniów w uczeniu się.

Badania ankietowe wskazują, że prawie 70% uczniów klasy VI w dniu przeprowadzania badań nie pracowała na żadnej lub na mniej niż połowie z lekcji w grupach bądź parach (Rys 1j). Podobne stanowisko w tej sprawie wyrazili uczniowie klasy V (Rys 2j). Dodatkowo prawie 60% uczniów stwierdziła, że sporadycznie wykonują zadania zaproponowane przez siebie lub swoich kolegów (Rys. 3j).

W czasie obserwacji lekcji zauważono, że nauczyciele rzadko tworzyli sytuacje umożliwiające uczniom wykorzystanie swoich umiejętności w procesie uczenia się, częściej występowały okoliczności, w których uczniowie pomagali sobie w wykonywaniu zadań.

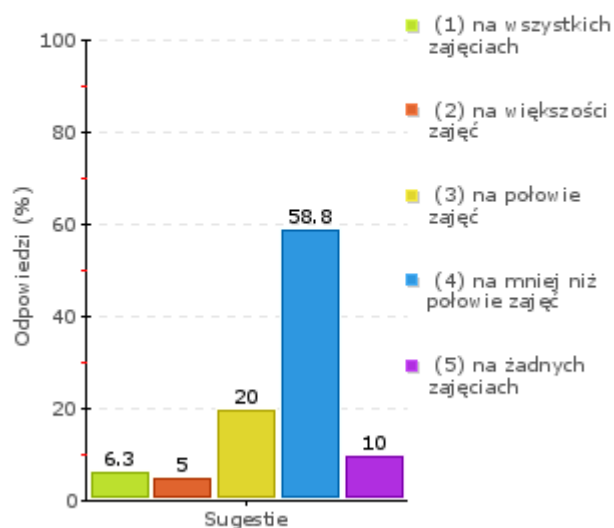
W trakcie obserwowanych zajęć można było dostrzec pracę w grupie, dyskusje, prezentacje zebranych materiałów. Uczniowie przeprowadzali obserwacje, rejestrowali wyniki, stawiali hipotezy, weryfikowali je

i wyjaśniali proste zależności dotyczące funkcjonowania organizmu człowieka. W opracowanych materiałach wymieniali podstawowe funkcje poznanych układów człowieka posługując się wprowadzoną terminologią. Uczniowie mieli możliwość podzielenia się uwagami na temat realizacji celów, przebiegu lekcji oraz efektów uczenia się. Nauczyciel wskazywał na sposoby czerpania radości i satysfakcji z własnych osiągnięć uczniów. Zastosowane metody i formy pracy dawały możliwość współpracy. Wykorzystane pomoce dydaktyczne w formie kart pracy, dyskusje w parach w trakcie wykonywania zadań, wspólna weryfikacja obliczeń oraz podsumowanie i ocenę zajęć sprzyjały uczeniu się.

Nauczyciele w ankiecie wskazali, że stosują na lekcjach metody i formy sprzyjające wzajemnemu uczeniu się uczniów, tj.: praca w grupach, parach, możliwość wyrażania opinii, prezentacje uczniowskie, dyskusje na forum, ocena koleżeńska, referaty. Ponadto wskazywali na gry zespołowe, inscenizacje, pełniących funkcję asystenta, praca w grupach eksperckich i inne (Rys. 1w).

Jak często dzisiaj w szkole zdarzyły się Tobie opisane poniżej sytuacje:
Dzisiaj na zajęciach pracowałam/em w grupach lub parach
KADUMD

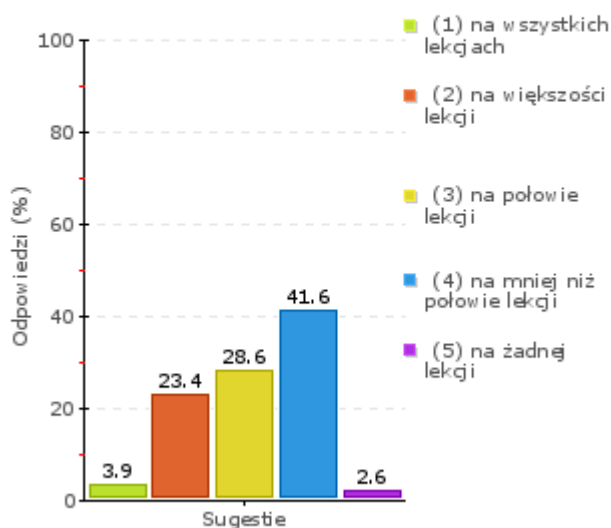
Liczebność: 80

Rys. 1j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Pracuję w grupach lub parach. KADUMS

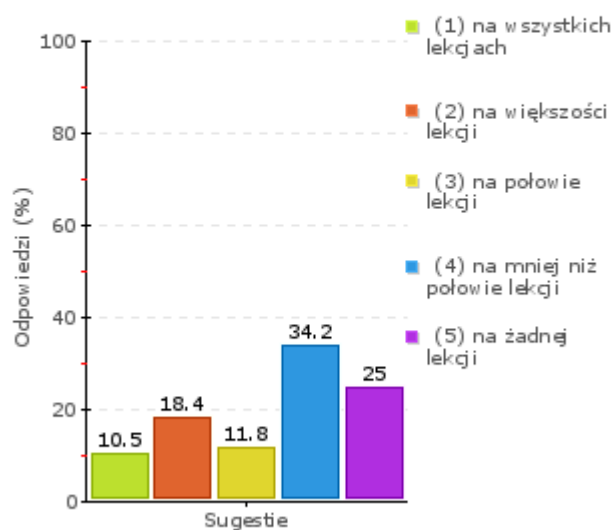
Liczebność: 77

Rys. 2j

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Wykonuję zadania wymyślone przez siebie lub innych uczniów. KADUMS

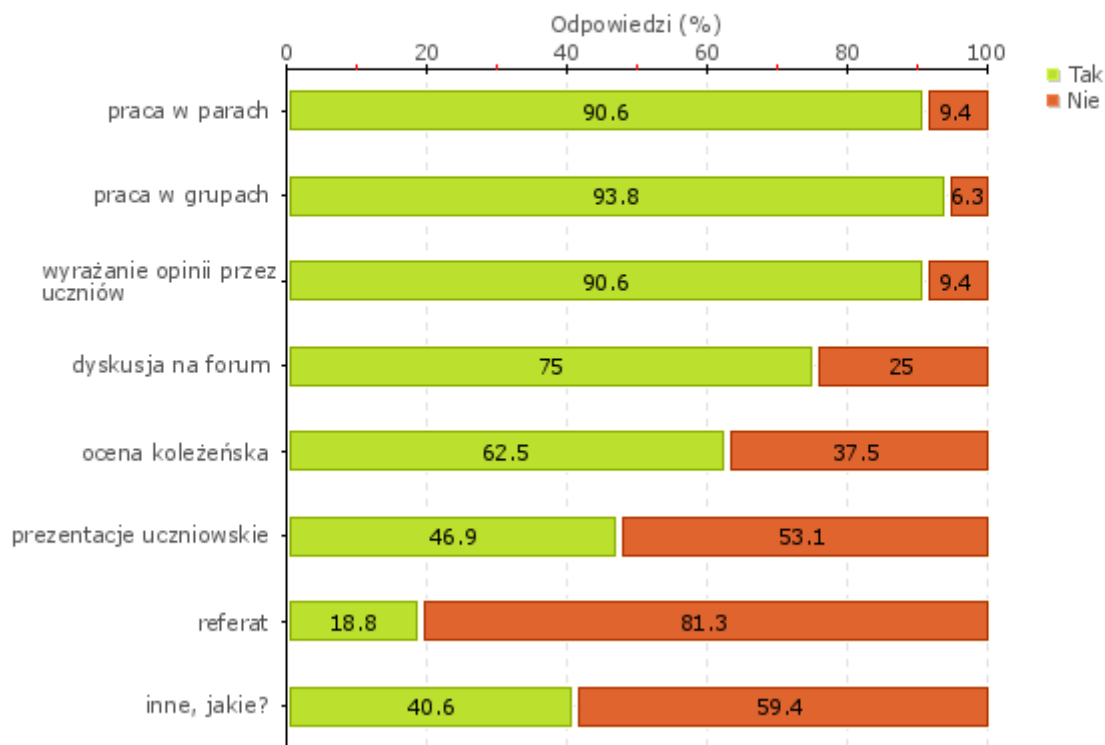
Liczebność: 77

Rys. 3j

Jakie sposoby, wykorzystujące wzajemne uczenie się uczniów, stosuje Pan/i na lekcji? KADN

Liczebność: 32

Rys.1w

Obszar badania: W szkole lub placówce stosowane są nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów

Dyrektor, nauczyciele i partnerzy szkoły nie wskazali na działania dydaktyczne bądź organizacyjne o charakterze nowatorskim lub innowacyjnym realizowane w szkole.

Jako nowatorskie działania dyrektor i partnerzy wskazali rozwiązania o charakterze organizacyjnym i merytorycznym (Tab.1,2)

W badaniach ankietowych 26 z 32 nauczycieli zadeklarowało, że w okresie ostatnich 12 miesięcy wprowadzili w swojej pracy nowatorskie rozwiązania. Jednocześnie określili, że dotyczyły one: wykorzystania środków dydaktycznych (17), współdziałania z innymi nauczycielami (14) i komunikacji z uczniami (13). W mniejszym zakresie metod pracy, treści programowych i komunikacji z rodzicami. Ponadto jako nowatorskie rozwiązania wskazano tworzenie z uczniami gry planszowej ortograficznej i zajęcia dla uczniów z dysortografią. Pięcioro nauczycieli zaznaczyło, że w ostatnim roku nie dokonali żadnych zmian w swojej pracy. Nauczyciele uzasadniali, iż wskazane działania pomimo, że nie zostały zgłoszone jako innowacje pedagogiczne uważają za nowatorskie, ponieważ każda impreza czy uroczystość szkolna realizowana jest w formie projektu edukacyjnego, obejmującego uczniów klas I-III bądź wszystkie klasy, a ponadto prowadzona jest w szkole szeroka działalność ekologiczna. Ponadto wskazywano na innowacyjny sposób zarządzania szkołą przez dyrekcję.

Reasumując stwierdzić można, że przytoczone działania, nie mają charakteru prekursorskiego i nie posiadają cech nowatorskich rozwiązań uznanych w pedagogice.

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: Proszę wymienić podjęte w szkole w tym lub poprzednim roku szkolnym działania nowatorskie, innowacje, eksperymenty dydaktyczne i/lub organizacyjne. (7186)

Tab.1

Numer	Analiza
1	<p>1. Tworzenie bazy wiedzy historycznej w ramach realizacji projektu e-Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan poprzez prowadzenie wywiadów i spotkań z przedstawicielami lokalnej społeczności, kultywowanie tradycji powstańczej i udział w lekcjach muzealnych w Muzeum Powstania Wielkopolskiego w Lusowie, organizowanie jubileuszowych spotkań "Wieczornic wspomnień" z członkami rodzin powstańców. 2. Wyjazdy przyrodniczo edukacyjne w ramach klubu "Wędrowniczek" pogłębiające wiedzę przyrodniczo-regionalną, realizacja ścieżek edukacyjnych w Ośrodku Edukacji Przyrodniczo –Leśnej, prowadzone zajęć edukacyjnych na terenie kina IMAX "Świat przyrody w trójwymiarze", Biblioteki Publicznej w Kaźmierzu, organizacja i udział w konkursach wiedzy przyrodniczej "Salamandra", matematycznej "Kangur" i sportowej "Omnibus". 3. Udział w zajęciach uniwersyteckich w ramach Nocy Naukowców, Nocy Biologów i praca uczniów w laboratoriach pod okiem wykładowców i studentów. 4. Globalna wymiana doświadczeń ze szkołami krajów Unii Europejskiej w ramach TIK (e-Twinning) (Grecja, Turcja, Indie, Malta, Estonia, Litwa, Bułgaria, Słowacja), redagowanie gazety szkolnej poprzez TIK na łamy Głosu Wielkopolskiego "Junior media" ówkaPRESS. 5. Organizowanie: Półmaratonów Doliną Samy dla rodziców i uczniów, Turniejów piłkarskich "Puchar DonaldaTuska" i " Od podwórka do stadionu". 6. Inicjowanie spotkań z wybitnymi osobami: gen. Mirosławem Hermaszewskim "Powrót do szkoły" (Back to School), przedstawicielkę Komisji Europejskiej Marią Galewską. 7. Organizowanie Festiwalu tańca oraz Turnieju regionalnego -"Kaźmierska Pyrlandia" w celu kultywowanie tradycji wielkopolskiej.</p>

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: Czy orientują się Państwo, jakie działania nowatorskie podejmuje się w szkole? (6786)

Tab.2

Numer	Treść odpowiedzi
1	Członkowie Stowarzyszenia Zielone Radziny zwracają uwagę na dobry obieg informacji pomiędzy szkołą i rodzicami i wskazują na działania szkoły obejmujące udział w projektach: „Szkoła z klasą 2.0”, „Aktywna Edukacja” oraz przystąpienie do programu Ministerstwa Edukacji Narodowej „Rok Szkoły w Ruchu”.
2	Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwracał uwagę na realizację we współpracy ze szkołą wielu przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-profilaktycznym poprzez organizację: • happeningów „stop przemocy” i „zdrowy styl życia”; • turnusów edukacyjno-profilaktycznych w Centrum Profilaktyki Uzależnień w Rogoźnie oraz zajęć realizowanych w Zakładzie Leczenia Uzależnień w Charcicach. Jednocześnie wskazano, że działania szkoły w zakresie profilaktyki przynoszą wymierne efekty w postaci wyróżnień np.: „Szkoła z klasą”, „Szkoła bez przemocy”, „Bezpieczna Szkoła – Bezpieczny Uczeń”, „Wiarygodna Szkoła”, „Szkoła – Przyjaciół Odpowiedzialnych Kierowców”, Ponadto uczniowie korzystają z obozów socjoterapeutycznych finansowanych ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w czasie ferii zimowych uczniowie uczestniczą we wspólnie organizowanych półkoloniach z elementami profilaktyki uzależnień. Dodatkowo uczniowie otrzymują wsparcie finansowe w trakcie organizowania „Zielonych Szkół”. Zdaniem ww. partnera do nowatorskich działań podejmowanych przez szkołę można zaliczyć realizację projektów: „Szkoła bez przemocy”, „Dzień szkoły bez przemocy” happening dotyczący przeciwstawiania się przemocy i agresji (przemarsz uczniów wraz z nauczycielami przez miejscowość Kaźmierz), „Szkoła z klasą”, „Szkoła talentów”, „Szkoła obywatelska”, - Dzień Wiosny - Dzień „Wagarowicza” oraz Uczniowski Klub Sportowy Akademia Sportowa „ORLIK”.
3	Przedstawiciel Ochotniczej Straży Pożarnej podkreśla, że w szkole organizowane są projekty np.: Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan, Szkoła z klasą 2.0, e- Twinning i organizują się wymianę młodzieży ze szkołami na Litwie.

Wymaganie:

Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej

Zmiany w zewnętrznym świecie powodują konieczność właściwego przygotowania uczniów do nowej rzeczywistości, dlatego dla sukcesu indywidualnego i społecznego uczniowie i uczennice powinni nabywać kompetencje określone w podstawie programowej. Stopień, w jakim są one nabywane, zależy od skuteczności monitorowania tego procesu oraz wykorzystania informacji o osiągnięciach z poprzedniego etapu edukacyjnego.

Poziom spełnienia wymagania: B

Nauczyciel monitorują i analizują nabywanie wiedzy i umiejętności przez uczniów a wdrażane wnioski z analizy osiągnięć uczniów przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia. Przy realizacji podstawy programowej nauczyciele wykorzystują zalecane warunki i sposoby, wśród kluczowych kompetencji kształtują elementy pracy zespołowej i umiejętność komunikowania się, w mniejszym stopniu kształtują myślenie matematyczne oraz umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informatycznymi. W szkole analizuje się osiągnięcia uczniów w poprzednim etapie edukacyjnym oraz kształtuje się umiejętności niezbędne do dalszej edukacji. Systematyczna analiza wiedzy i umiejętności nabywanych przez uczniów oraz wdrażanie przygotowywanych w szkole programów poprawy efektów kształcenia przyczynia się do uzyskiwania wysokich wyników na sprawdzianie szóstoklasisty(w roku 2013 stanin 7).

Obszar badania: W szkole lub placówce realizuje się podstawę programową uwzględniając osiągnięcia uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego

W szkole uzyskuje się wiedzę na temat osiągnięć uczniów w poprzednim etapie edukacyjnym.

Prowadzona jest diagnoza wstępna, w której uczestniczą uczniowie klas pierwszych i uczniowie klas czwartych. Umiejętności uczniów klasy trzeciej diagnozuje się poprzez udział w badaniach OBUT.

Po okresie adaptacji, nauczyciele przygotowują testy i sprawdziany, które dają wskazówki do dalszej pracy. W klasach pierwszych uzyskują wiadomości na temat poziomu rozwoju fizycznego (manualnego), umysłowego (pamięć, spostrzegawczość), społecznego, badane są umiejętności przydatne do nauki czytania, liczenia, pisanie, rysowania (malowania). Dzięki zebranych informacjom nauczyciele dostosowują sposób pracy do potrzeb uczniów. W klasach 4-6 diagnozę prowadzi się z przedmiotów: j. polski, matematyka, przyroda, historia, j. angielski. Nauczyciele opracowują własne narzędzia oraz wykorzystują testy przygotowywane przez wydawnictwa. Wszystkie dane wprowadza się do tabeli umożliwiającej monitorowanie przyswajania wiedzy i umiejętności „na wejściu” i po zakończeniu etapu edukacyjnego. Wyniki są przedstawiane i analizowane podczas posiedzeń rady pedagogicznej. Realizowany system analizy wyników i prowadzonych diagnoz wraz z zastosowanym programem poprawy efektywności kształcenia przynosi pozytywne efekty edukacyjne. W klasach szóstych widać bardzo zdecydowany wzrost wyników, które zaowocowały na dwóch próbnym sprawdzianach kompetencji i podczas tzw. „diagnozy na wyjściu”.

Obszar badania: Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji

Na podstawie obserwacji lekcji i deklaracji nauczycieli stwierdzono spójność procesów edukacyjnych z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej.

Nauczyciele umożliwiają uczniom kształtowanie kluczowych kompetencji (Rys. od 1j do 4j). Na obserwowanych lekcjach uwzględniono zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej, np.: uczniowie prowadzili obserwacje i formułowali wnioski, korzystali z różnych źródeł informacji, wyszukiwali informacje w tekście, wypowiadali się odwołując się do własnych doświadczeń, przeżyć, utrwalali wiadomości, mieli możliwość samodzielnego dokonywania pomiarów, obliczeń, wyciągali logiczne wnioski.

Nauczyciele zadeklarowali, że najczęściej (na wszystkich zajęciach, bądź na większości zajęć) kształtują umiejętności:

- komunikowania się w języku ojczystym;
- czytania;
- uczenia się;
- odkrywania swoich zainteresowań i/lub przygotowania do dalszej edukacji;
- pracy zespołowej.

Według opinii nauczycieli w najmniejszym stopniu kształtują umiejętności matematyczne (myślenie naukowe) oraz umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Nauczyciele wskazali, że spośród zalecanych sposobów i warunków realizacji podstawy programowej najczęściej wprowadzają na lekcjach: wykorzystanie zdobytej wiedzy w praktyce, uczenie poprzez zabawę, kształtowanie umiejętności czytelnicy. Najbardziej rozwijają umiejętności komunikacyjne (zarówno w mowie jak i w piśmie) oraz umiejętność współpracy (Rys.10)

Na podstawie ośmiu obserwacji stwierdzono, że spośród najważniejszych umiejętności kształtowanych u uczniów podczas lekcji najczęściej występują:

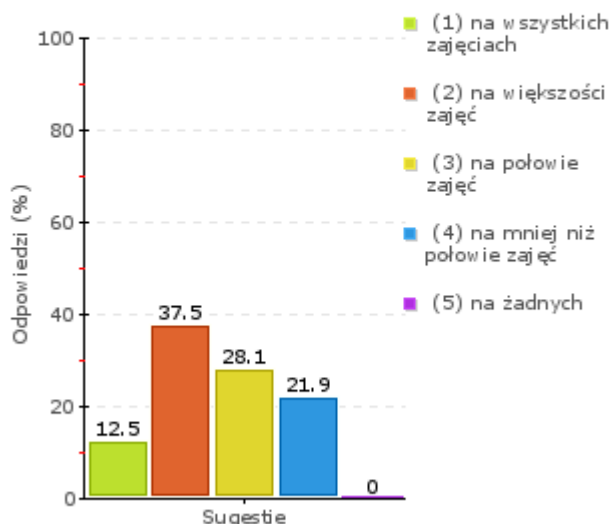
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i piśmie 6/2
- umiejętność uczenia się 5/3
- umiejętność pracy zespołowej 5/3.

Rzadko na obserwowanych lekcjach występowały:

- umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji 2 /8;
- myślenie matematyczne 3/5 i naukowe 1/7.

Jak często daje Pan/i swoim uczniom możliwość kształtowania poniższych umiejętności:
 myślenie naukowe – umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa KADN

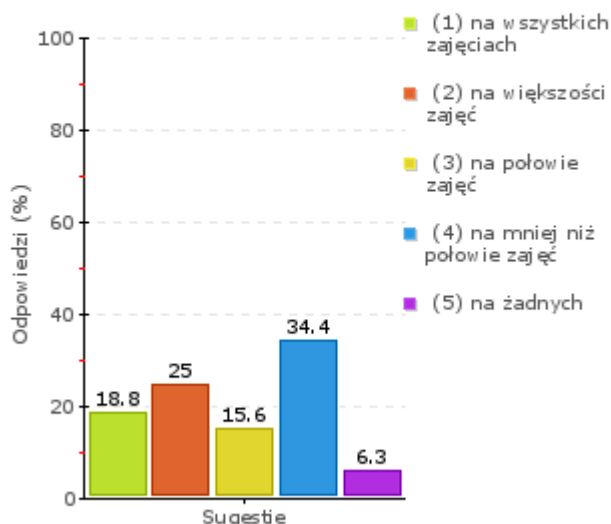
Liczebność: 32

Rys. 1j

Jak często daje Pan/i swoim uczniom możliwość kształtowania poniższych umiejętności:
 myślenie matematyczne – umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym KADN

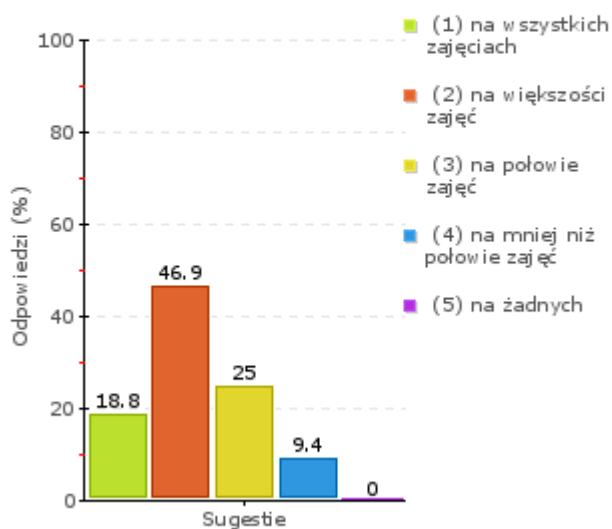
Liczebność: 32

Rys. 2j

Jak często daje Pan/i swoim uczniom możliwość kształtowania poniższych umiejętności:
 umiejętność pracy zespołowej KADN

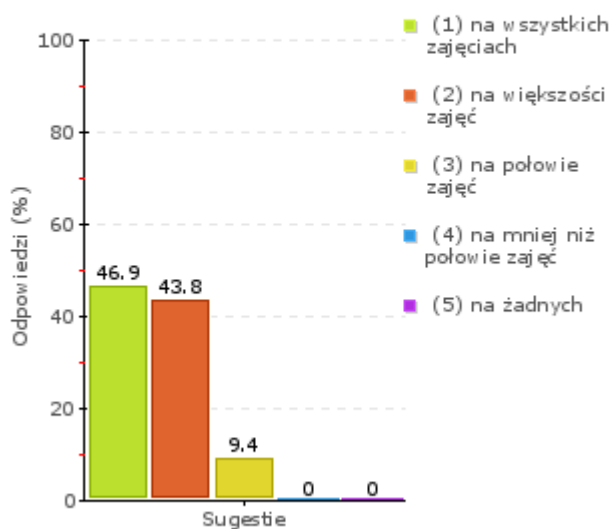
Liczebność: 32

Rys. 3j

Jak często daje Pan/i swoim uczniom możliwość kształtowania poniższych umiejętności:
 umiejętność uczenia się KADN

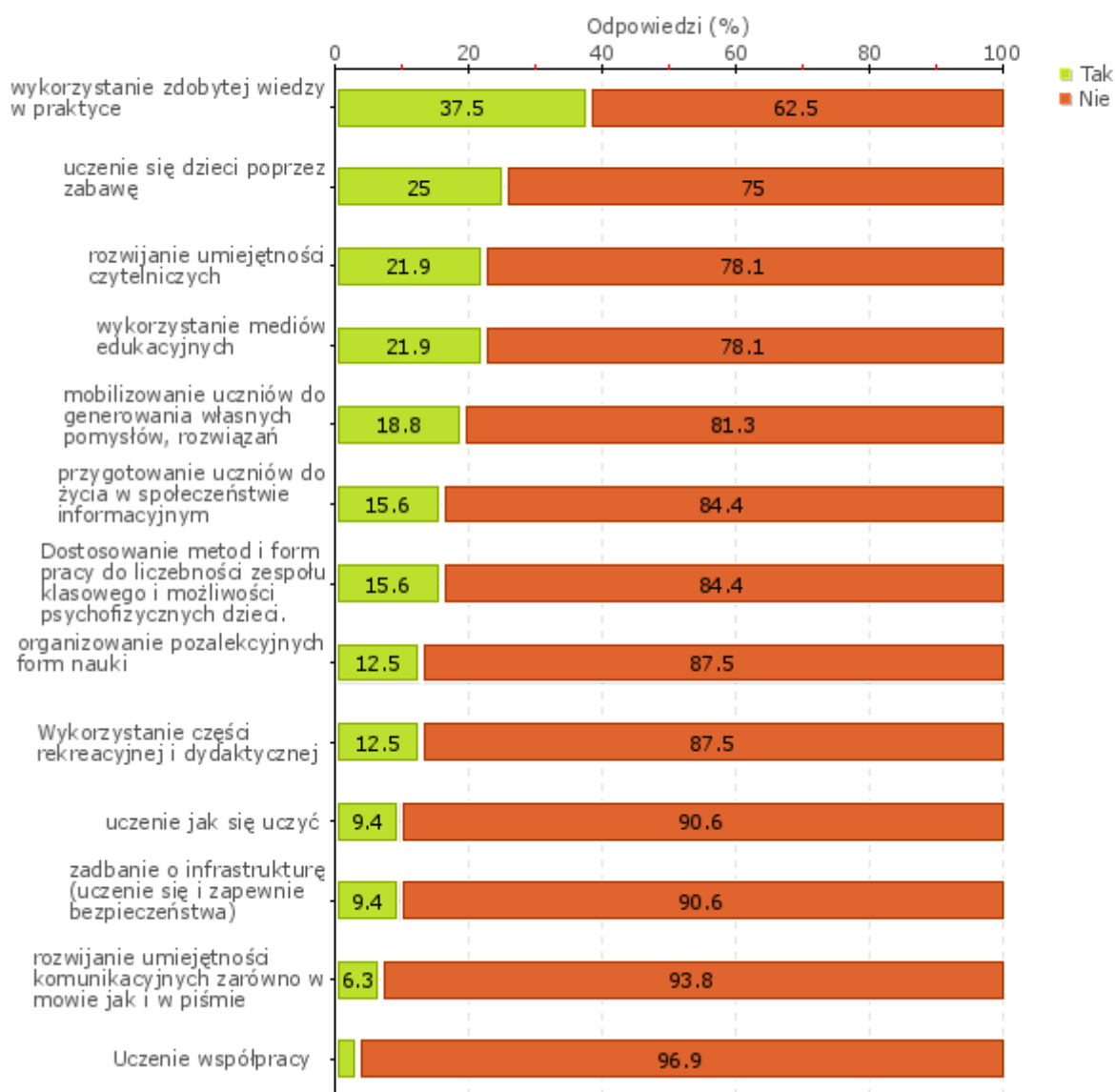
Liczebność: 32

Rys. 4j

Które z zalecanych sposobów i warunków realizacji podstawy programowej wykorzystuje Pan/i systematycznie? KADN

Liczebność: 32

Rys.1o

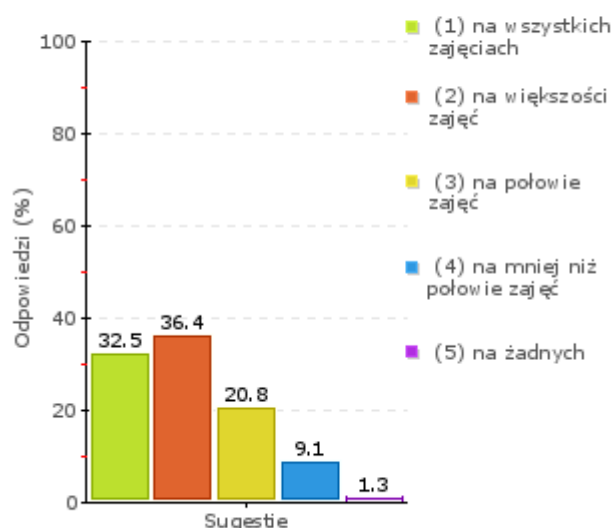
Obszar badania: W szkole lub placówce monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, uwzględniając jego możliwości rozwojowe, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz

Wszyscy nauczyciele monitorują nabywanie wiadomości i umiejętności przez uczniów. Na podstawie ankiet uczniów (Rys. 1), nauczycieli (Rys. 1w) i obserwacji lekcji (Tab.1) stwierdzono, że nauczyciele najczęściej sprawdzają, w jaki sposób uczniowie wykonują zadania, czy właściwie zrozumieli omawiane kwestie oraz zadają pytania i zbierają informacje zwrotne od uczniów. Najrzadziej natomiast stosują ocenianie kształtujące, posługują się indywidualną dokumentacją każdego ucznia (karty diagnozy, portfolio), wykorzystują narzędzia diagnostyczne, korzystają z technik badawczych.

Nauczyciele najczęściej deklarowali, że w wyniku analizy osiągnięć uczniów zwracają większą uwagę na zagadnienia, które sprawiają uczniom trudność, indywidualizują nauczanie, motywują do zwiększenia zaangażowania. Rzadziej wnioski z analiz skłaniają nauczycieli do modyfikacji dotychczasowych metod pracy, warsztatu pracy i modyfikacji zakresu wprowadzanego materiału (Rys. 10).

Do jakiej części Twoich zajęć w szkole pasują poniższe zdania?
Nauczyciel upewnia się, czy właściwie zrozumiałam/em to, o czym mówiliśmy na lekcji.
KADUMS

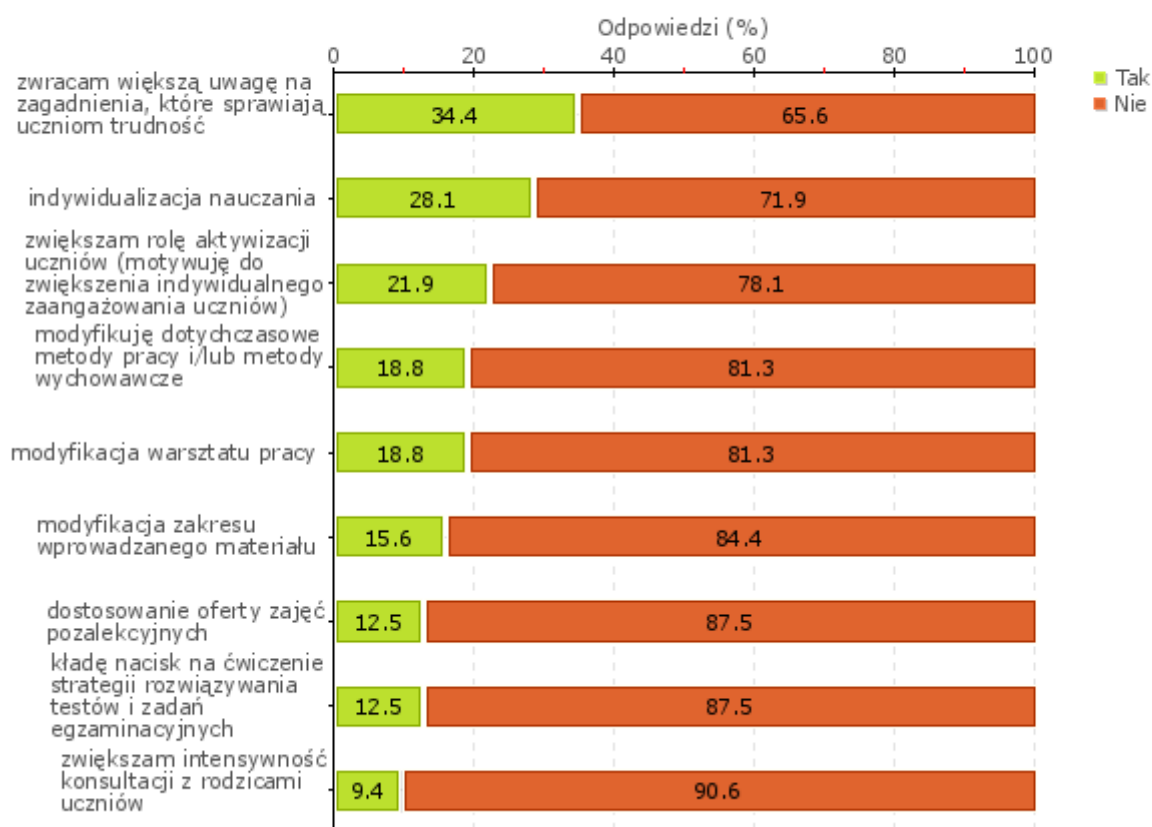
Liczebność: 77

Rys. 1j

W jaki sposób wykorzystuje Pan/i w swojej pracy wnioski z analizy osiągnięć uczniów? KADN

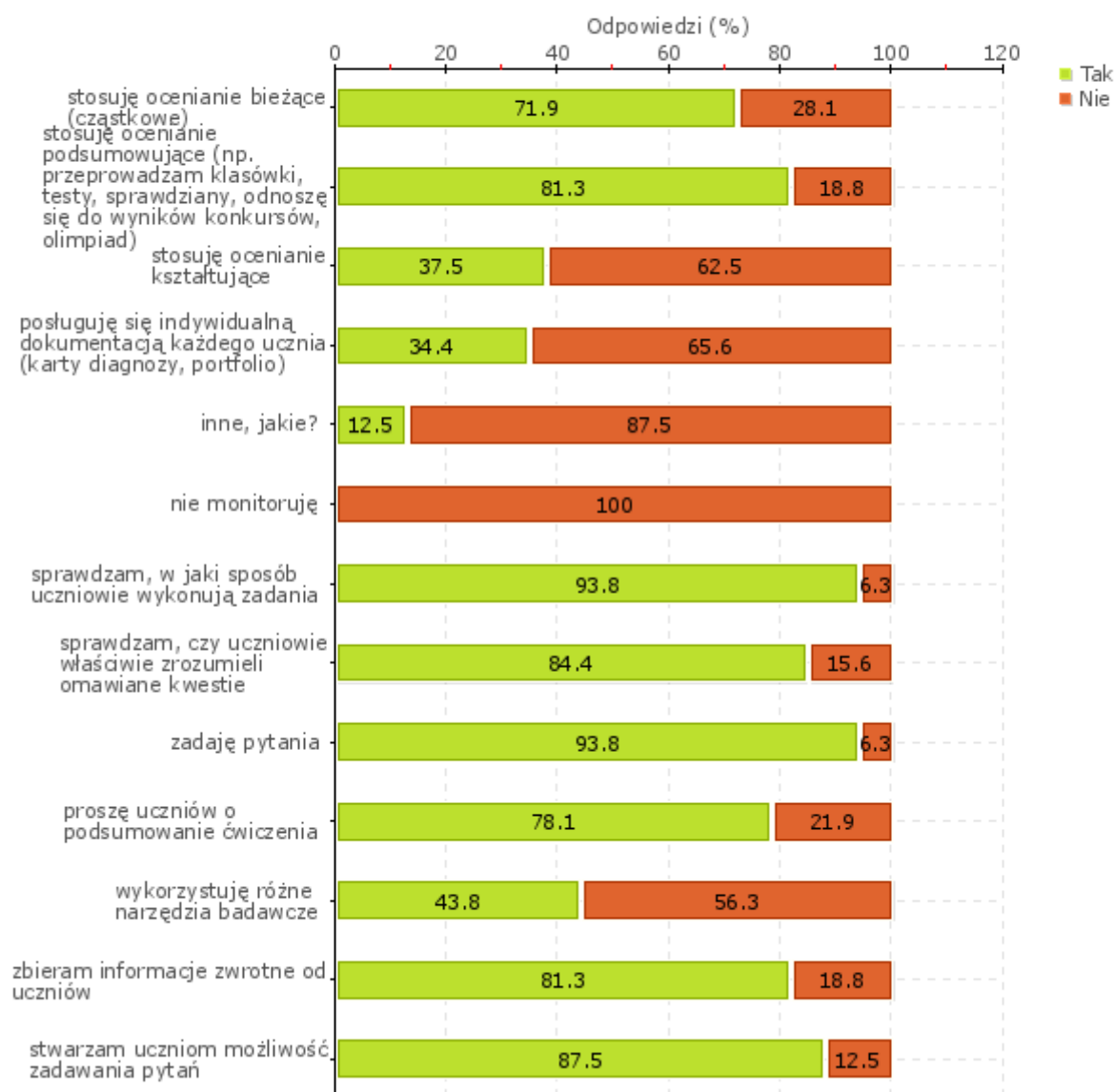
Liczebność: 32

Rys.1o

W jaki sposób monitoruje Pan/i osiągnięcia uczniów? KADN

Liczebność: 32

Rys.1w

Typ pytania: Pytanie wielokrotnego wyboru

Treść pytania: W jaki sposób nauczyciel monitoruje nabywanie wiedzy i umiejętności przez każdego ucznia podczas lekcji? Proszę zaznaczyć wszystkie zachowania nauczyciela, które wystąpiły na tej lekcji. (6884)

Ogólna liczba respondentów biorących udział w badaniu: 8

Tab.1

Numer odpowiedzi	Treść odpowiedzi	Częstość	Procent
1	sprawdza, czy uczniowie właściwie zrozumieli	6 / 2	75 / 25
2	sprawdza, w jaki sposób uczniowie wykonują zadania	8 / 0	100 / 0
3	zadaje pytania	8 / 0	100 / 0
4	prosi uczniów o podsumowanie	5 / 3	62.5 / 37.5
5	wykorzystuje techniki badawcze	1 / 7	12.5 / 87.5
6	pyta uczniów, co sądzą o jego sposobie przekazywania wiedzy	3 / 5	37.5 / 62.5
7	stwarza uczniom możliwość zadania pytania	6 / 2	75 / 25
8	inne, jakie?	0 / 8	0 / 100

Obszar badania: Wdrożone wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i osiągania różnorodnych sukcesów edukacyjnych uczniów. Wyniki analizy osiągnięć uczniów, w tym uczniów, którzy ukończyli dany etap edukacyjny, potwierdzają skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych

W szkole monitoruje się i analizuje osiągnięcia edukacyjne uczniów oraz wyciąga wnioski dotyczące efektów uczenia się.

Szkoła podejmuje działania dydaktyczne i wychowawcze wynikające z bieżących analiz osiągnięć uczniów, np.:

- nauczyciele systematycznie dokonują badań wiadomości i umiejętności (wykorzystując zgromadzoną bazę sprawdzianów);
- utworzono zespoły wyrównawcze np. z matematyki i języka polskiego oraz zespoły przygotowujące do sprawdzianu kompetencji w ostatnim roku nauki;
- prowadzone są diagnozy "na wejściu i wyjściu", oraz analiz bieżących;
- uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi biorą udział w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, wyrównawczych, dodatkowych przygotowujących do sprawdzianów;
- opracowano programy poprawy efektywności kształcenia;
- analizowane są wyniki sprawdzianów kompetencji klas VI, III;
- przeprowadzono sprawdziany próbne w klas V i VI;
- przeprowadzono spotkania z uczniami klas VI i ich rodzicami motywujące do pracy, budujące pozytywną motywację do nauki;
- zaktywizowano uczniów do udziału w konkursach
- zachęcono uczniów do udziału w projektach;
- zindywidualizowano pracę uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Działania podjęte przez szkołę są widoczne w wynikach klasyfikacji i licznych certyfikatach zdobywanych przez szkołę.

Uczniowie wskazali, jako swoje osiągnięcia:

- poszerzenie wiadomości;
- uzyskane oceny;
- dobre wyniki w konkursach.

Zdaniem wszystkich nauczycieli uczących w klasie piątej sukcesem edukacyjnym uczniów jest, np.:

- zdobycie tytułu laureata ogólnopolskiego konkursu języka angielskiego „Olimpus”;
- I miejsce w I Powiatowym Konkursie Języka Angielskiego „Macmillan Primary School”;
- wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur 2013;
- II miejsce na Sztafetowych Mistrzostwach Powiatu w Pływaniu,
- II miejsce na 25 m stylem dowolnym na Mistrzostwach Powiatu w Pływaniu,
- nagroda za kreację aktorską na XIV Powiatowym Przeglądzie Teatrów Dziecięcych w Szamotułach.

Szkoła systematycznie analizuje wyniki sprawdzianu klasy szóstej, prowadzi liczne diagnozy efektów nauczania, co skutkuje poprawą efektów osiągniętych przez uczniów.

W roku 2013 wyniki uczniów mieściły się w staninie 7, w dwóch poprzednich latach – w staninie 6 i 5

Obszar badania: Uczniowie odnoszą sukcesy na wyższym etapie kształcenia lub na rynku pracy

Szkoła właściwie przygotowuje uczniów do kolejnego etapu kształcenia. Nauczyciele i dyrektor wskazali rozwijane umiejętności przydatne w dalszej edukacji, bądź na rynku pracy:

- umiejętności pracy w grupach, współdziałania;
- kreatywność oraz samodzielność myślenia;
- przygotowanie do życia i działania w demokratycznym społeczeństwie (przystąpienie do pilotażowego programu Szkoła Demokracji – Szkoła Samorządności);
- znajomość praw i obowiązków obywatelskich;
- jasne wyrażanie własnych opinii i przekonań;
- umiejętność publicznych wystąpień;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- myślenie matematyczne.

Sukcesy edukacyjne absolwentów szkoły w Gimnazjum w Konarzewie wskazują na adekwatność podejmowanych działań.

Wymaganie:

Respektowane są normy społeczne

Szkoły powinny kształtować postawy zgodne z wartościami i normami społeczeństwa demokratycznego. Poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia dla funkcjonowania społeczności szkolnej i społeczeństwa stanowi element rozwoju. Świadomość tego, jak ważne jest przestrzeganie wspólnie ustalonych reguł, decyduje o sukcesie grup. Ważnym zadaniem szkoły jest tworzenie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, a także klimatu sprzyjającego uczeniu się.

Poziom spełnienia wymagania: C

W szkole prowadzi się analizy podejmowanych działań wychowawczych, jednak rodzice i uczniowie nie mają wpływu na ich modyfikację. Zdecydowana większość uczniów zadeklarowała wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa fizycznego, jednak problemem zauważonym także w ewaluacji wewnętrznej jest agresja słowna i przemoc psychiczna. Pracownicy niepedagogiczni i partnerzy szkoły wskazują na liczne działania zapewniające uczniom bezpieczeństwo. Zasady postępowania w szkole są przestrzegane przez uczniów oraz akceptowane przez większość rodziców a relacje między członkami społeczności szkolnej są oparte na szacunku i zaufaniu. Uczniowie zadeklarowali udział i współpracę w działaniach samorządu uczniowskiego.

Obszar badania: Działania szkoły lub placówki zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne

Opinie respondentów wskazują na powszechność poczucia fizycznego bezpieczeństwa uczniów, co świadczy o skuteczności działań szkoły, natomiast blisko połowa ankietowanych uczniów wskazuje na zetknięcie się z różnymi formami przemocy werbalnej.

Ankietowani uczniowie klas piątych zadeklarowali wysoki poziom bezpieczeństwa fizycznego na lekcjach i na przerwach oraz na terenie szkoły po zajęciach (Rys. 1j - 3j), jednak 9 z 77 uczniów klas piątych zadeklarowało, że w ciągu roku inni uczniowie zmuszali je do kupowania czegoś za ich własne pieniądze lub do oddawania własnych rzeczy (Rys. 4j), 17 z 77 tych samych uczniów zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że ukradziono im jakiś przedmiot lub pieniądze.

Przeprowadzone badania pokazują istnienie w szkole zjawiska przemocy werbalnej, blisko połowa z 77 ankietowanych uczniów klas piątych zadeklarowała doświadczenie (przynajmniej raz) przemocy słownej: nieprzyjemnych przezwisk, dowcipów, sytuacji wykluczenia (Rys. 5j, 8j i 9j). Wskazano także na pojedyncze przypadki cyberprzemocy (Rys. 10j).

Zdaniem partnerów uczniowie czują się dobrze i bezpiecznie, ich zdaniem poczucie bezpieczeństwa zapewnia uczniom:

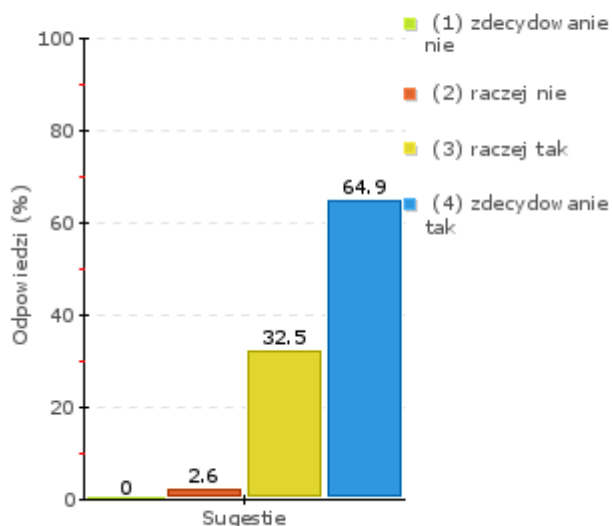
- dobrze zorganizowany monitoring;
- nauczyciele podczas przerw pełnią dyżury;
- sprawdzanie osób wchodzących do szkoły;
- odbieranie i odprowadzanie do autobusów uczniów dojeżdżających;
- ogrodzony teren;
- dodatkowa ochrona uczniów (przez Ochotniczą Straż Pożarną) podczas happeningów, maratonów i festynów

szkolnych.

Podobną opinię wyrazili pracownicy niepedagogiczni, uczniowie klas 1-3 oraz przedstawiciele organu prowadzącego (Tab. 1), jednak pojedynczy uczniowie ankietyowanych klas piątych (5 z 77) zadeklarowali, że w ciągu ostatniego roku zostali pobici, lub brali udział w bójce z użyciem niebezpiecznego narzędzia (Rys.11j i 12j).

Czy zgadzasz się z poniższymi zdaniem, czy też nie?
Na lekcjach czuję się bezpiecznie.
KADUMS

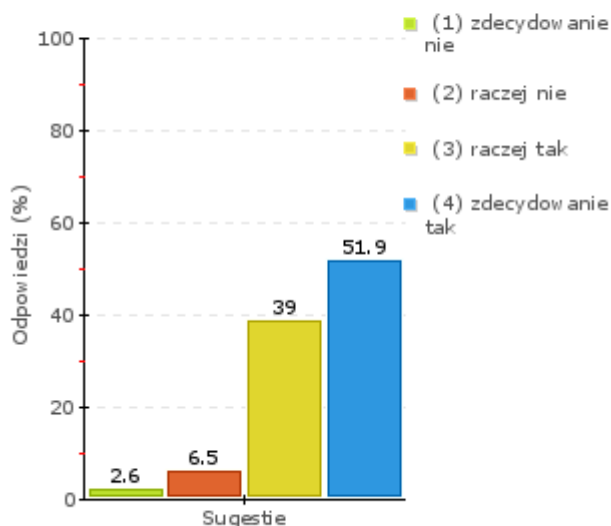
Liczebność: 77

Rys. 1j

Czy zgadzasz się z poniższymi zdaniem, czy też nie?
Na przerwach czuję się bezpiecznie.
KADUMS

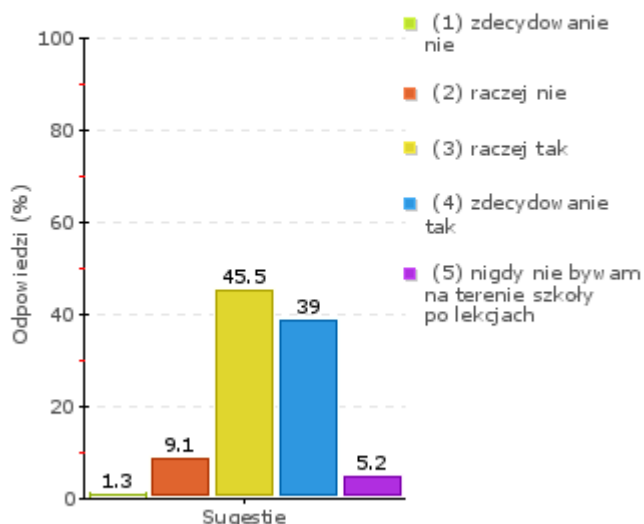
Liczebność: 77

Rys. 2j

Czy zgadzasz się z poniższymi zdaniem, czy też nie?
Na terenie szkoły po zajęciach lekcyjnych (np. kiedy przychodzę na boisko) czuję się bezpiecznie.
KADUMS

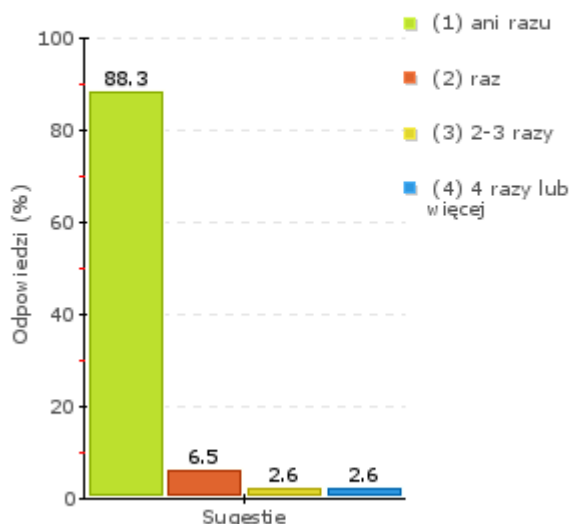
Liczebność: 77

Rys. 3j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Inni uczniowie zmuszali Cię do kupowania czegoś za Twoje własne pieniądze lub oddawania im Twoich rzeczy.
KADUMS

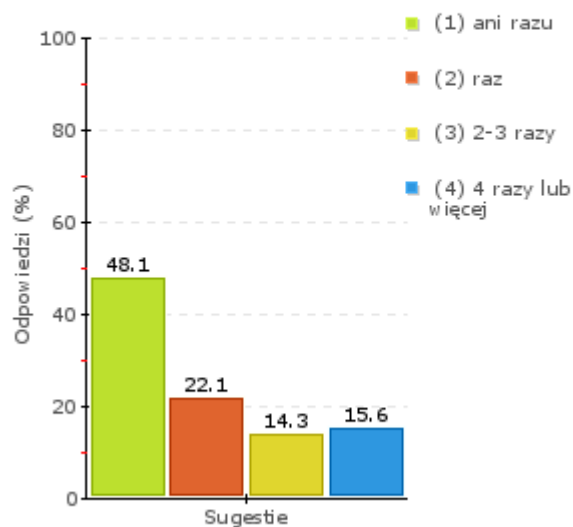
Liczebność: 77

Rys. 4j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Inni uczniowie obrażali Cię, używali wobec Ciebie nieprzyjemnych przezwisk. KADUMS

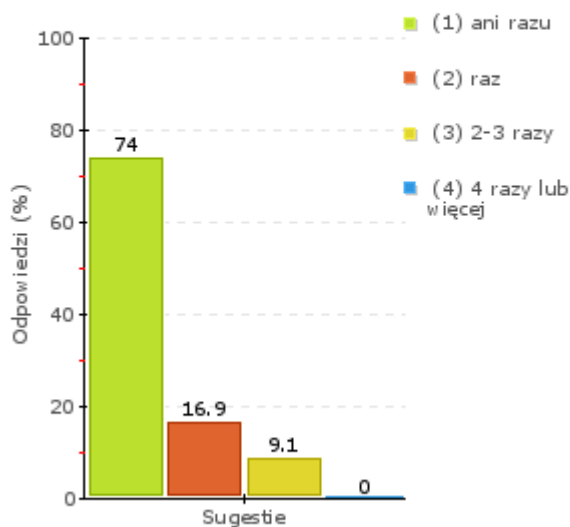
Liczebność: 77

Rys. 5j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Umysłnie zniszczono rzecz należąca do Ciebie. KADUMS

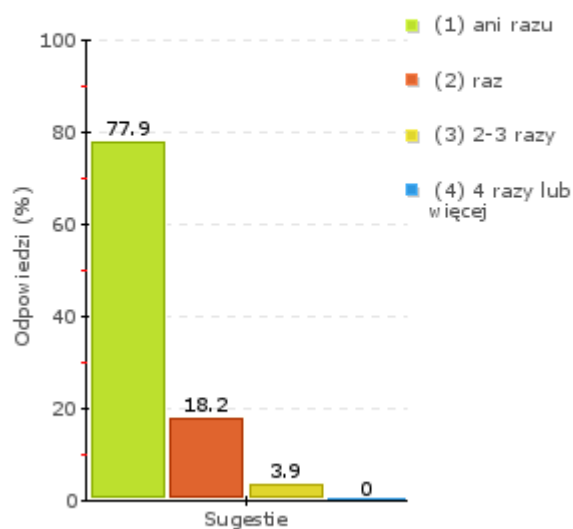
Liczebność: 77

Rys. 6j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Ukradziono Ci jakiś przedmiot lub pieniądze. KADUMS

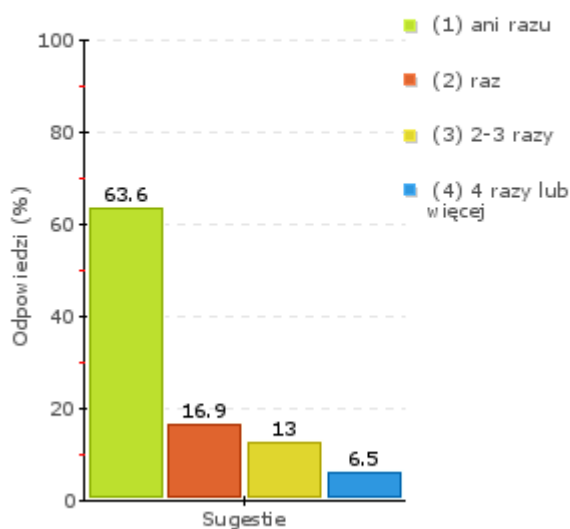
Liczebność: 77

Rys. 7j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Inni uczniowie zachowywali się wobec Ciebie w sposób, który odbierałaś/eś jako nieprzyjemny. KADUMS

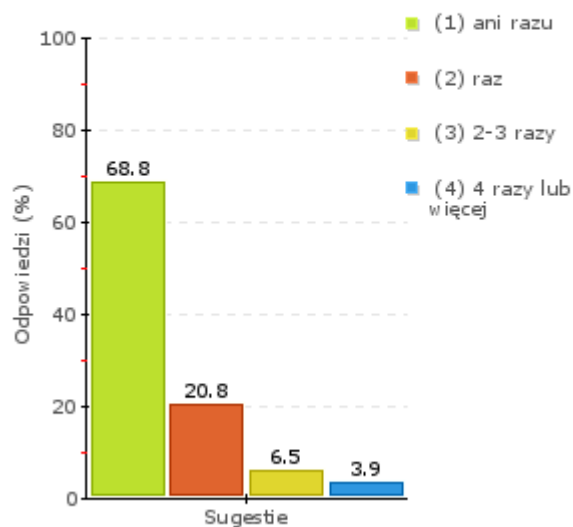
Liczebność: 77

Rys. 8j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Inni uczniowie celowo wykluczali Cię z grupy/ nie zadawali się z Tobą. KADUMS

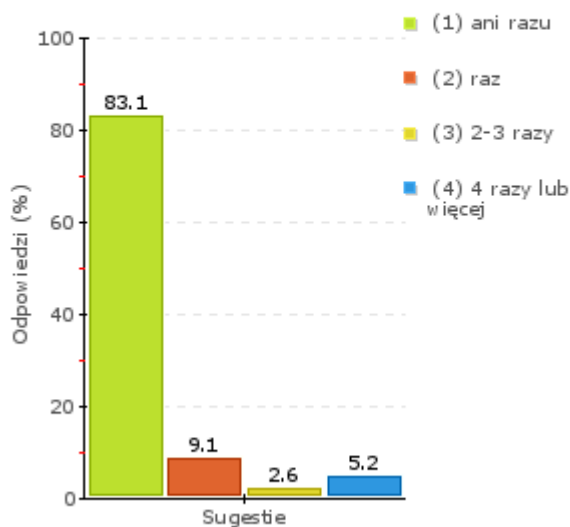
Liczebność: 77

Rys. 9j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Inni uczniowie obrażali Cię za pomocą Internetu lub telefonów komórkowych. KADUMS

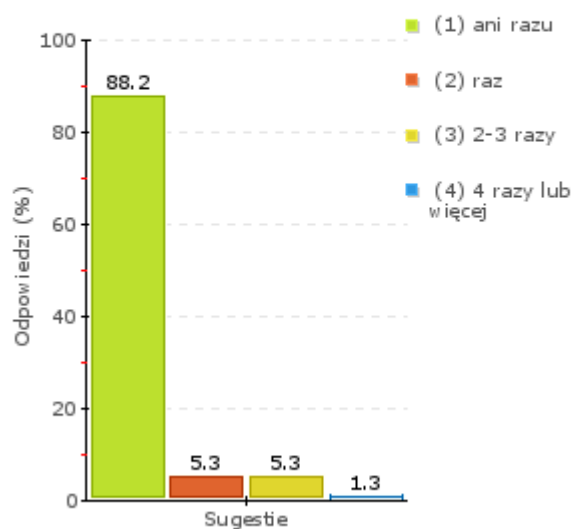
Liczebność: 77

Rys. 10j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Zostałaś/eś pobita/y. KADUMS

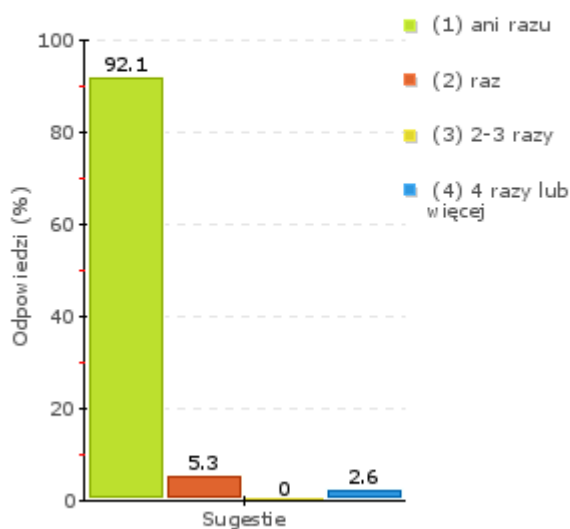
Liczebność: 77

Rys. 11j

Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:
Uczestniczyłeś/aś w bójce z innymi uczniami, w której używano niebezpiecznego narzędzia. KADUMS

Liczebność: 77

Rys. 12j

Typ pytania: Pytanie jednokrotnego wyboru

Pytanie nagłówkowe: Czy w ciągu ostatniego roku szkolnego zdarzyło się w szkole, że:

Treść pytania: Inni uczniowie celowo wykluczali Cię z grupy/ nie zadawali się z Tobą. (7321)

Ogólna liczba respondentów biorących udział w badaniu: 77

Tab.1

Numer odpowiedzi	Treść odpowiedzi	Częstość	Procent
1	ani razu	53	68.8
2	raz	16	20.8
3	2-3 razy	5	6.5
4	4 razy lub więcej	3	3.9
	Brak odpowiedzi	0	0
	Razem	77	100

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: Jakie informacje na temat bezpieczeństwa w szkole otrzymują Państwo jako organ prowadzący? Czy Państwo, jako organ prowadzący, podejmują jakieś działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa w szkole? (7832)

Tab.2

Numer	Treść odpowiedzi
1	kompleks nowoczesnych, bezpiecznych boisk ORLIK.
2	bezpieczny, certyfikowany plac zabaw dla najmłodszych.
3	system monitoringu wizyjnego
4	ogrodzenie szkoły
5	prawidłowe oznaczenie dojścia do szkoły.
6	nauka na jedną zmianę
7	pomoc psychologiczna i pomoc pedagoga szkolnego

Obszar badania: Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego

W szkole budowany jest pozytywny klimat dla współpracy uczniów. Zdaniem nauczycieli samorządność uczniowska to dobra szkoła współpracy.

Najwięcej ankietowanych uczniów klas piątych (51 z 77) zadeklarowało udział w imprezach szkolnych, konkursach, zawodach, a ich współorganizację 15 z 77. Nie brało udziału w żadnych działaniach samorządu 14 z 77 ankietowanych (Rys. 1w).

Zdaniem nauczycieli uczniowie współpracują przy realizacji przedsięwzięć zainicjowanych przez samorząd uczniowski, np.:

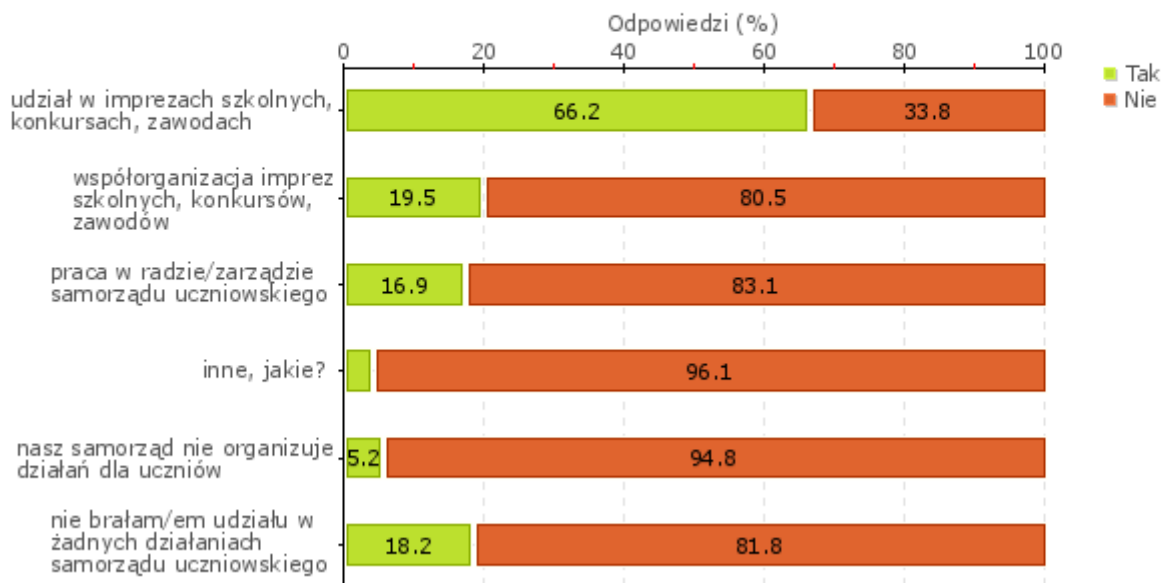
- wybory do samorządu klasowego oraz uczniowskiego;
- akcje charytatywne;

- projekt międzynarodowy - szycie lalek dla UNICEF (środki ze sprzedanych lalek przeznacza się na szczepionki dla dzieci z Afryki);
- troska o groby powstańców wielkopolskich i zmarłych nauczycieli szkoły;
- organizacja dyskotek, warsztatów świątecznych.

Efektom tych działań jest nauka dyskusji, współpracy, wypowiedzenia własnych opinii, dochodzenia do porozumienia, brania odpowiedzialności za swoje działania. Nauczyciele wspierają inicjatywy uczniowskie (Tab.1).

Wszyscy uczniowie tworzą razem samorząd uczniowski i w ramach różnych jego struktur (np. samorzady klasowe, zarząd, ...) mogą organizować samodzielnie lub z nauczycielami różne działania dla innych uczniów. W jakich działaniach organizowanych w ten sposób brałaś/eś udział? KADUMS

Liczebność: 77

Rys.1w

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: W jaki sposób wspierają Państwo inicjatywy uczniowskie podejmowane w klasie, a zwłaszcza te będące wynikiem działań samorządu uczniowskiego? (8028)

Tab.1

Numer	Treść odpowiedzi
1	planowanie imprez klasowych na początku roku szkolnego,
2	tematy godzin wychowawczych,
3	zorganizowanie konkursów lub zawodów (założenie Akademii Sportowej Orlik Kaźmierz);
4	organizowanie obozów sportowych
5	doradzanie, opiniowanie
6	udostępnianie uczniom sprzętu do odtwarzania muzyki na przerwach.

Obszar badania: Zasady postępowania i współżycia w szkole lub placówce są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły, rodziców, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu

Zasady postępowania w szkole są przestrzegane przez uczniów i pracowników szkoły oraz akceptowane przez większość rodziców. Zdaniem respondentów relacje między członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Rodzice deklarują udział we współdecydowaniu o zasadach obowiązujących w szkole, jako przykład wskazali zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa wynikające z korzystania z Internetu.

Większość ankietowanych rodziców zadeklarowała, że ma wpływ na to, jakich zachowań oczekuje się od ich dziecka w szkole i jakie zasady obowiązują w klasie (Rys. 1j i 2j).

Zdaniem nauczycieli, uczniów i pracowników niepedagogicznych najważniejsze wartości i normy obowiązujące w szkole to:

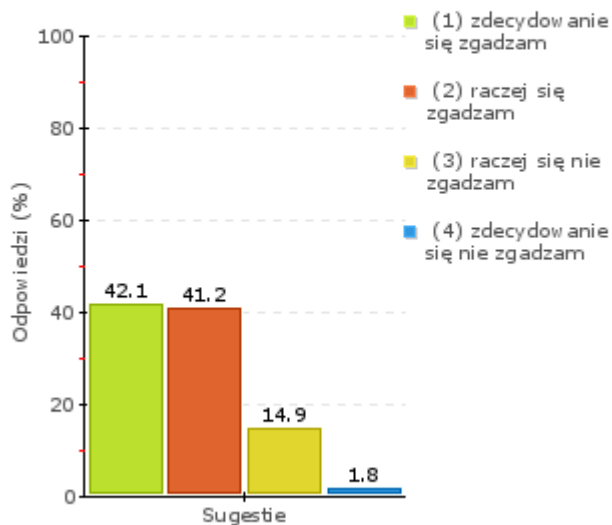
- szacunek wobec innych ludzi;
- pomoc potrzebującym;
- rozwiązywanie konfliktów poprzez rozmowę i ugodę;
- patriotyzm;
- tolerancja, szanowanie "inności";
- opieka nad słabszymi i młodszymi;
- sumienność, punktualność, prawdomówność;
- zdolność odróżniania dobra od zła;
- podejmowanie pracy nad sobą;
- samodzielność, odpowiedzialność za własne czyny;
- rodzina, przyjaźń i koleżeństwo;
- postawy ekologiczne;
- niezgoda na agresję i przemoc.

Zdaniem co trzeciego z ankietowanych uczniów klas piątych (25 z 77), nie ma wpływu na obowiązujące w szkole normy zachowania.

Podczas obserwowanych lekcji (8) stwierdzono, że nauczyciele i uczniowie dbają o przestrzeganie przyjętych w szkole zasad (Tab.1).

Czy zgadza się Pani/Pan z poniższymi zdaniem?
Mam wpływ na to, jakich zachowań
oczekuje się od mojego dziecka w szkole
KADR

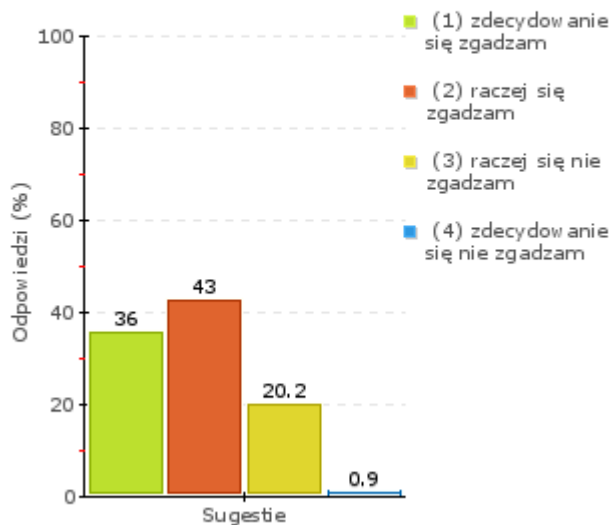
Liczebność: 114

Rys. 1j

Czy zgadza się Pan/i z poniższymi zdaniem, czy też
nie?
Mam wpływ na zasady obowiązujące w
klasie mojego dziecka KADR

Liczebność: 114

Rys. 2j

Typ pytania: Pytanie otwarte

Treść pytania: Opisz, jak nauczyciel i uczniowie dbają o przestrzeganie przyjętych w szkole zasad. (7551)

Tab.1

Numer	Analiza
1	Nauczyciele swoją postawą i zaangażowaniem stanowią wzór do naśladowania dla uczniów udzielają pochwał okazują uczniom szacunek i zaufanie wspierają się w wykonywaniu zadań pomagają uczniom słabszym odwołują się do wspólnie ustalonych zasad. Uczniowie: współpracują w zespole wykonują zadania aktywnie uczestniczą w lekcji skupiają się na zadaniu.

Obszar badania: W szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze oraz modyfikuje je w razie potrzeb

W szkole prowadzone są analizy działań wychowawczych. Dyrektor i nauczyciele zadeklarowali przeprowadzanie ankiet wśród uczniów i rodziców dotyczących zjawiska przemocy, agresji i poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz stresu szkolnego. Ankiety są analizowane podczas posiedzeń zespołu do spraw wychowania i profilaktyki oraz posiedzeń rady pedagogicznej. Analizy dotyczyły zachowań uczniów, środków zaradczych stosowanych przez nauczycieli, form pomocy i zapobiegania przemocy. Ich skutkiem są organizowane każdego roku „Dni szkoły bez przemocy”, przemarsze ulicami Kaźmierza z transparentami przeciwko agresji i przemocy, promowanie wartości rodzinnych, zwrócenie uwagi na cyberprzemoc.

Podczas ewaluacji wewnętrznej badano obszar dotyczący respektowania norm społecznych. W wyniku uzyskanych wyników ewaluacji zorganizowano spotkanie z policjantem dotyczące przemocy i wymuszeń. Podejmuje się także działania bieżące dotyczące zachowań agresywnych, przemocy w szkole, kłótni, bójek, agresji słownej, wykluczenia, trudnych sytuacji rodzinnych. Nauczyciele wskazali na modyfikację działań wychowawczych: lekcje dotyczące agresji i przemocy, udział uczniów w przedstawieniach dotyczących profilaktyki, zapraszanie teatrów z przedstawieniami dotyczącymi trudnych tematów wychowawczych, zwiększenie liczby nauczycieli dyżurujących podczas przerw w miejscach uznanych za niebezpieczne, współpraca z Gminnym Posterunkiem Policji, zajęcia z terapeutą uzależnień. Na skutek obserwacji prowadzonych przez psychologa i pedagoga oraz informacji uzyskiwanych od uczniów, analizowano podejmowane działania dotyczące wzmocnienia pozytywnych zachowań. Szczególnej analizie poddawane są: zdrowe odżywianie (problem otyłości), sposoby spędzania wolnego czasu, bezpieczeństwo uczniów.

Obszar badania: W modyfikacjach biorą udział uczniowie i rodzice

Uczniowie i rodzice nie biorą udziału w analizie systemu oddziaływań wychowawczych i w niewielkim stopniu wpływają na jego modyfikację.

Zdaniem dyrektora i nauczycieli uczniowskie propozycje zmian w działaniach wychowawczych dotyczyły głównie wycieczek i wyjazdów do kina, teatru, na lodowisko, troski o zdrową żywność w sklepiku szkolnym, zwiększenia liczby dyskotek, muzyki na dużej przerwie.

Przedstawiciele uczniów podczas wywiadu stwierdzili, że nie zgłaszali żadnych propozycji dotyczących ich praw i obowiązków oraz zasad postępowania w szkole, ostatnio zgłoszoną propozycją było ubieranie się w ustalony dzień na wybrany kolor.

Zadeklarowane przez rodziców propozycje zmian, np. pomoc dzieciom z rodzin najbiedniejszych (refundacja kosztów pływalni, zakupu książek) nie wynikały ze zdiagnozowanych w wyniku analiz zagrożeń.

Raport sporządzili

- Dorota Śliwińska
- Bernadeta Polak

Kurator Oświaty:

.....